

טיוטת חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה) (סיוע לעסקים ולמוסדות ציבוריים), התשפ"ו-2026 -
הסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

1. לאשר עקרונית את טיוטת חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה) (סיוע לעסקים ולמוסדות ציבוריים), התשפ"ו-2026 (להלן – **טיוטת החוק**), המצורפת בזה.
2. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של טיוטת החוק שתוגש לכנסת.
3. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק.
4. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

ביום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026), החלה המערכה מול איראן, מבצע "שאגת הארי". בעקבות היציאה למבצע, מדינת ישראל התמודדה עם ירי טילי קרקע-קרקע וכלי טיס בלתי מאוישים בהיקפים גדולים וחרגים מאיראן ושלוחותיה אל עבר שטחי המדינה.

בשל האמור, הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה, שחל החל מיום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) בשעה 08:10 למשך 48 שעות, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. ביום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026) הוארך המצב המיוחד בעורף עד ליום כ"ט באדר התשפ"ו (18 במרץ 2026). בהתאם לסעיף 9(א)(6) לאותו חוק, החליטה הממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שניתן ביום י"ג באדר התשפ"ו (2 במרץ 2026), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל.

בהמשך לכך, ונוכח האיומים שנוצרו בעקבות היציאה למבצע, קבע פיקוד העורף הנחיות מחמירות בשטחי מדינת ישראל כולה, אשר כללו איסור על התקהלויות בשטח פתוח ומתן שירותים, איסור פעילות במקומות עבודה למעט משק חיוני ואיסור על פעילויות חינוכיות. בהמשך, עדכן פיקוד העורף את הנחיותיו אך הותיר מגבלות משמעותיות על התקהלויות ומתן שירותים וכן על מסגרות חינוך. בשל הנחיות אלו, צומצמו השירותים והפעילות המסחרית במשק באופן משמעותי, והייתה נגישות מוגבלת לאזורים שונים במדינת ישראל.

הממשלה פועלת במגוון דרכים כדי לסייע לתושבים המושפעים מן הלחימה באופן ישיר ועקיף, ובין השאר, פועלת כדי לתת פיצוי לעסקים שנפגעו כתוצאה מהמצב המיוחד ופיצוי לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל המצב המיוחד.

על רקע זה, ובדומה למתווה שניתן בתחילת מלחמת חרבות ברזל ובמבצע "עם כלביא", מוצע לתקן את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן - חוק מס רכוש), ולקבוע בו מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים, אשר כושר השרידות שלהם נמוך מלכתחילה, להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר. בנוסף, בשל ההיקף הרחב של הנזקים הישירים שנגרמו לעסקים קטנים ובינוניים בכל רחבי הארץ כתוצאה מההשלכות של המבצע, מוצע לקבוע מסלול נוסף לפיצוי בעד נזקים עקיפים עבור עסקים שנגרם להם נזק ישיר בתקופת המבצע לצד זאת, מוצע לקבוע מענה משלים לתמיכה במוסדות ציבור, כהגדרתם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, שהכנסותיהם, לרבות מתרומות, פחתו בשל השלכות המבצע.

בשל הצורך לתת וודאות לעסקים בדבר הפיצוי שיהיו זכאים לו ולקדם בהתאם את ההצעה בהקדם האפשרי, מוצע להסמיק את ועדת שרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת ממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת. וכן, בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת, להקדים את הדיון בהצעת החוק, וכן, בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת, להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

כאמור בדברי ההסבר.

תקציב

העלות הצפויה של מתווה הפיצויים המוצע בהצעת חוק זו עומד על כ-6.5 מיליארד שקלים חדשים. העלות צפויה להתחלק על פני השנים 2026 ו-2027, כאשר העלות בשנת 2026 צפויה להיות כ-5.5 מיליארד שקלים חדשים, ובשנת 2027 עלות של מיליארד שקלים חדשים. המימון לפיצויים האמורים יבוא מקרן הפיצויים לפי חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961.

בנוסף, הממשלה תקצה סכום שלא יעלה על 20 מיליון שקלים חדשים מתוך הסכום האמור בסעיף 1(ד) להחלטה 3970 שעניינה תיקון חוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשנ"ב-1992, תיקון חוק התקציב לשנת 2026 ותיקון החלטת ממשלה לצורך התמודדות עם ההשלכות הפיסקליות של מלחמת "שאגת הארי", לחלוקה לפי הוראות סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-11985 (בסעיף זה – חוק יסודות התקציב), לצורך תמיכה במוסד ציבור כהגדרתו באותו סעיף, שהכנסותיו, לרבות מתרומות, פחתו בשל מצב הלחימה בתקופה הקובעת כהגדרתה בפרק שמיני 3 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, והוא אינו זכאי לפיצוי לפי הפרק האמור.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעתו של היועץ המשפטי של משרד האוצר.

סיווגים

סיווג ראשי: 07 חקיקה ממשלתית

סיווג משני: 06 פורמאלי

מגיש: שר האוצר

ו' בניסן התשפ"ו
24 במרץ 2026

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

טיוטת חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה) (סיוע לעסקים ולמוסדות ציבוריים), התשפ"ו-2026

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ועיקרי החוק המוצע

ביום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026), החלה המערכה מול איראן, מבצע "שאגת הארי". בעקבות היציאה למבצע, מדינת ישראל התמודדה עם ירי טילי קרקע-קרקע וכלי טיס בלתי מאוישים בהיקפים גדולים וחריגים מאיראן ושלוחותיה אל עבר שטחי המדינה.

בשל האמור, הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה, שחל החל מיום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) בשעה 08:10 למשך 48 שעות, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. ביום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026) הוארך המצב המיוחד בעורף עד ליום כ"ט באדר התשפ"ו (18 במרץ 2026). בהתאם לסעיף 9(א)(6) לאותו חוק, החליטה הממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שניתן ביום י"ג באדר התשפ"ו (2 במרץ 2026), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל.

בהמשך לכך, ונוכח האיומים שנוצרו בעקבות היציאה למבצע, קבע פיקוד העורף הנחיות מחמירות בשטחי מדינת ישראל כולה, אשר כללו איסור על התקהלויות בשטח פתוח ומתן שירותים, איסור פעילות במקומות עבודה למעט משק חיוני ואיסור על פעילויות חינוכיות. בהמשך, עדכן פיקוד העורף את הנחיותיו אך הותיר מגבלות משמעותיות על התקהלויות ומתן שירותים וכן על מסגרות חינוך. בשל הנחיות אלו, צומצמו השירותים והפעילות המסחרית במשק באופן משמעותי, והייתה נגישות מוגבלת לאזורים שונים במדינת ישראל.

הממשלה פועלת במגוון דרכים כדי לסייע לתושבים המושפעים מן הלחימה באופן ישיר ועקיף, ובין השאר, פועלת כדי לתת פיצוי לעסקים שנפגעו כתוצאה מהמצב המיוחד ופיצוי לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל המצב המיוחד.

על רקע זה, ובדומה למתווה שניתן בתחילת מלחמת חרבות ברזל ובמבצע "עם כלביא", מוצע לתקן את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן - חוק מס רכוש), ולקבוע בו מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים, אשר כושר השרידות שלהם נמוך מלכתחילה, להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר. בנוסף, בשל ההיקף הרחב של הנזקים הישירים שנגרמו לעסקים קטנים ובינוניים בכל רחבי הארץ כתוצאה מההשלכות של המבצע, מוצע לקבוע מסלול נוסף לפיצוי בעד נזקים עקיפים עבור עסקים שנגרם להם נזק ישיר בתקופת המבצע.

מוצע לקבוע מענה משלים לסיוע שניתן לעסקים על פי הוראות החוק המוצע, כך שתינתן תמיכה למוסד ציבורי, כהגדרתו בסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, שהכנסותיו, לרבות מתרומות, פחתו בשל מבצע "שאגת הארי". על פי המוצע, המענה יינתן כתמיכה לפי הוראות הסעיף האמור. עוד מוצע לקבוע כי לא יראו במתן התמיכה מכוח החוק המוצע משום כפל תמיכה ביחס למתן תמיכה מכוח כל מבחן אחר. הוראה דומה נקבעה בסעיף 10 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ה-2025, שנחקק כאמור בעקבות מבצע "עם כלביא".

ג. השפעת החוק המוצע על חוקים קיימים

יתוקנו החוקים הבאים :

1. חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 ;
2. חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 ;

ד. השפעה החוק המוצע על התקציב

העלות הצפויה של מתווה הפיצויים המוצע בהצעת חוק זו עומד על כ-6.5 מיליארד שקלים חדשים. העלות צפויה להתחלק על פני השנים 2026 ו-2027, כאשר העלות בשנת 2026 צפויה להיות כ-5.5 מיליארד שקלים חדשים, ובשנת 2027 עלות של מיליארד שקלים חדשים. המימון לפיצויים המוצעים בתזכיר זה יבוא מקרן הפיצויים לפי חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961. בנוסף, הממשלה תקצה סכום שלא יעלה על 20 מיליון שקלים שעניינה חדשים לחלוקה לפי הוראות סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-11985 (בסעיף זה – חוק יסודות התקציב), לצורך תמיכה במוסד ציבור כהגדרתו באותו סעיף, שהכנסותיו, לרבות מתרומות, פחתו בשל מצב הלחימה בתקופה הקובעת כהגדרתה בפרק שמיני 3 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, והוא אינו זכאי לפיצוי לפי הפרק האמור ; לא יראו בקבלת תמיכה כאמור משום כפל תמיכה, ובלבד שסך התמיכות במוסד הציבור בשנת 2026 לא יעלה על 90% מכלל עלות הפעולות של אותו מוסד בשנת 2026.

ה. הערות שהתקבלו לתזכיר

תזכיר חוק פורסם להערות הציבור עד ליום 24 במרץ 2026 בשעה 23:59, והן יוצגו במהלך הדיון בטיטת החוק בוועדת השרים לענייני חקיקה.

ו. אושר כי אין מניעה משפטית לקדם את הצעת החוק.

ז. להלן נוסח חוק המוצע

טיוטת חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה) (סיוע לעסקים ולמוסדות ציבוריים), התשפ"ו-

2026

תיקון חוק מס רכוש¹. בתקופה שמיום פרסומו של חוק זה עד יום י"ג בטבת התשפ"ט (31 בדצמבר 2028) (בסעיף זה ובסעיפים 2 ו-3 – תקופת הוראת השעה), יקראו את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א–1961², כך:

(1) לפני סעיף 37 יבוא:

"העברה, שעבוד או ד36. (א) זכות לפיצוי ולמקדמה בשל נזק מלחמה עיקול של פיצוי שנגרם בתקופה הקובעת להגדרתה בסעיף 38 לו, ומקדמה בשל נזק אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול בכל דרך מלחמה בתקופה שהיא, אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי הקובעת לעניין פרק לפיצוי ולמקדמה לפי פסק דין של בית משפט או של שמיני 3 בית דין מוסמך.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על פיצוי ומקדמה כאמור בו ששולמו באמצעות בנק או החברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו–1986³, בנותנה שירותים לפי סעיף 88א לאותו חוק, במשך 90 ימים מיום ששולמו כאמור."

² ס"ח התשכ"א, עמ' 100; התשפ"ה, עמ' 760.
³ ס"ח התשמ"ו, עמ' 79.

(2) לפני כותרת פרק תשיעי יבוא :

"פרק שמיני 3: מסלול נוסף לפיצוי בשל נזק עקיף שנגרם בחודשים מרץ ואפריל 2026 בעקבות תקופת הלחימה שהחלה ביום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026)

הגדרות – פרק 38לו. בפרק זה –
שמיני 3

"אזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025" –

כהגדרתו בתקנה 1 לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-1973⁴, כנוסחה בתקנה 1(א) לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023⁵;

"הוצאות השכר בתקופה המזכה לעניין שכר" –

אחד מאלה, לפי העניין, בהפחתת סכומים שהמוסד לביטוח לאומי שילם למעסיק לשם החזר תגמולי מילואים שהמעסיק שילם לעובד לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי:

(1) לעניין ניזוק שאינו מוסד ציבורי זכאי או קיבוץ – הסכום הנמוך מבין אלה:

(א) 75% משכר העבודה לעובדים מזכים ששולם בעד התקופה המזכה לעניין שכר, כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-1.25;

⁴ ק"ת התשל"ג, עמ' 1682.
⁵ ק"ת התשפ"ד, עמ' 536.

(ב) השכר הממוצע לחודש, כמשמעותו בסעיף 2(ב) לחוק הביטוח הלאומי, כפי שהיה ידוע בחודש מרץ 2026, מוכפל במספר העובדים המזכים ששולם להם שכר בעד החודש האמור, כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-1.25;

(2) לעניין ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – הסכום הנמוך מבין אלה:

(א) 75% משכר העבודה לעובדים מזכים ששולם בעד התקופה המזכה לעניין שכר, כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת בשיעור המתקבל מחלוקת סכום הכנסתו של הניזוק בשנת הבסיס, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, שאינה הכנסה מתמיכות ותרומות, בסכום הכנסתו בשנת הבסיס כפי שדווחה כאמור, הכוללת תמיכות ותרומות, ותוצאת המכפלה המתקבלת מוכפלת ב-1.325;

(ב) תוצאת המכפלה האמורה בפסקה (1)(ב) להגדרה זו, כשהיא מוכפלת בשיעור האמור בפסקת משנה (א);

(3) לעניין ניזוק שהוא קיבוץ – הסכום הנמוך מבין אלה:

(א) 75% משכר העבודה לעובדים מזכים שאינם חברי הקיבוץ, או לעובדים מזכים שהם חברי הקיבוץ העובדים בתעשייה, במסחר, בשירותים, בחקלאות או בתיירות בקיבוץ, ולמעט חברי הקיבוץ העוסקים במתן שירותים לחברי הקיבוץ עצמם, אשר שולם לעובדים כאמור בעד התקופה המזכה לעניין שכר, כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-1.25;

(ב) השכר הממוצע לחודש כמשמעותו בסעיף 2(ב) לחוק הביטוח הלאומי, כפי שהיה ידוע בחודש מרץ 2026, מוכפל במספר העובדים המזכים כאמור בפסקת משנה (א), כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-1.25;

לעניין הגדרה זו –

"עובד מזכה" – עובד שלגביו הצהיר הניזוק למנהל כי לא הופסקה העסקתו במהלך התקופה המזכה לעניין שכר, וכי הוא לא ניצל יום חופשה במהלך התקופה האמורה; לעניין זה, "הפסקת העסקה", של עובד – כהגדרתה בסעיף 179כח לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 1(2) לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה) (תעסוקה), התשפ"ו–2026;

⁶ ראו: הצ"ח הממשלה – 1946, התשפ"ו, עמ' 1218, שפורסמה ברשומות ועברה קריאה ראשונה בכנסת ביום ה' בניסן התשפ"ו (23 במרץ 2026).

"שכר העבודה לעובדים מזכים" – שכר
העבודה ששולם לעובדים מזכים כפי
שהצהיר עליו הניזוק למנהל לעניין
פרק זה, שהוא חלק משכר העבודה
שהניזוק דיווח עליו לפקיד השומה
בטופס 102 לפי תקנות ניכוי
ממשכורת ומשכר עבודה;

"התקופה המזכה לעניין שכר" – חודשים
מרץ ואפריל 2026;

"הוצאות מזכות" – ההוצאות הקבועות בתוספת
חלק השכר המזכה, והכול עד לסכום
כמפורט להלן, לפי העניין, כשהוא מוכפל ב-
2:

(1) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו
בשנת הבסיס אינו עולה על 100 מיליון
שקלים חדשים – 600 אלף שקלים חדשים;

(2) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו
בשנת הבסיס עולה על 100 מיליון שקלים
חדשים ואינו עולה על 300 מיליון שקלים
חדשים – 600 אלף שקלים חדשים בתוספת
0.3% מחלק מחזור עסקאותיו בשנת הבסיס
העולה על 100 מיליון שקלים חדשים;

(3) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו
בשנת הבסיס עולה על 300 מיליון שקלים
חדשים ואינו עולה על 400 מיליון שקלים
חדשים – 1.2 מיליון שקלים חדשים;

"הוצאות קבועות" – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שאינו מנוי בפסקאות (2)
או (3) – סך כל התשומות השוטפות בשנה
הקודמת, מחולק ב-6 ומוכפל במקדם
ההוצאות הקבועות;

(2) לעניין ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – סך כל ההוצאות הקשורות למכירת שירותים או מוצרים המסופקים באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה, שהוצאו בשנה הקודמת, מחולק במספר חודשי הפעילות של הניזוק בשנה הקודמת ומוכפל במקדם ההוצאות הקבועות וב-2;

(3) לעניין ניזוק שהוא עוסק הרשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי הוראות סעיף 56 לחוק מס ערך מוסף – סך התשומות השוטפות שהיה מדווח לרשות המסים בישראל בשל השנה הקודמת אילולא היה רשום כעוסק אחד עם עוסק אחר, מחולק ב-6 ומוכפל במקדם ההוצאות הקבועות;

"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995⁷;

"חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1975⁸;

"חלק השכר המזכה" – סכום הוצאות השכר בתקופה המזכה לעניין שכר, מוכפל בשיעור הירידה במחזור העסקאות;

"מוסד ציבורי זכאי" – מוסד ציבורי כהגדרתו בסעיף 9(2)(ב) לפקודה (בפרק זה – מוסד ציבורי), שמתקיימים בו שני אלה:

(1) 25% לפחות מהכנסתו בשנת המס 2024, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, לא היו מתמיכות ותרומות;

⁷ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.
⁸ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

(2) 25% לפחות מהכנסתו בשנת המס 2024, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, שאינה מתמיכות ותרומות, היו ממכירת שירותים או מוצרים באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה;

"מחזור עסקאות" – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שאינו מנוי בפסקאות (2) או (3) – מחזור עסקאות כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף; במחזור עסקאות כאמור לא ייכללו כל אלה:

(א) עסקאות שסעיפים 20 או 21 לחוק מס ערך מוסף חלים עליהן;

(ב) מכר טובין או מתן שירות מאת עוסק לקרובו, אלא אם כן מצא המנהל, מיוזמתו או לבקשת עוסק, כי לגבי מכר או מתן שירות כאמור לקרובו מתקיימים אותם מאפיינים המתקיימים לגבי עסקת מכר או שירות כאמור בין עוסק לאדם שאינו קרובו;

(ג) פיצוי ששולם לפי החוק;

(ד) מכירות הוניות;

(2) לעניין ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – סכום ההכנסה ממכירת שירותים או מוצרים, שהתמורה בשלהם מתקבלת ממתן השירות או הספקת המוצר בפועל, כפי שדווח לרשות המסים בדוח לפי סעיף 131 לפקודה שאישר לעניין זה רואה חשבון או יועץ מס;

(3) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור בהגדרתו בחוק מס ערך מוסף – מחזור העסקאות, כפי שדווח לרשות המסים בהצהרה לפי תקנה 15 לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו-1976⁹, ואם התקופה שלגביה נבחן המחזור אינה נכללת בהצהרה כאמור – מחזור העסקאות כפי שהצהיר עליו הניזוק לעניין זה;

"מחזור עסקאות בשנת הבסיס" – מחזור עסקאות כפי שדווח לגבי שנת הבסיס, מחולק במספר חודשי הפעילות בשנת הבסיס ומוכפל ב־12, ולעניין ניזוק הרשום כשותפות לפי חוק מס ערך מוסף או ניזוק שהוא עוסק הרשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי סעיף 56 לחוק האמור – לפי מחזור העסקאות המאוחד של השותפות או של העוסקים הרשומים יחד, לפי העניין;

"מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס" – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק כמפורט להלן, שפתח את עסקו לפני יום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025), ואם עסקו מצוי באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025 – שפתח את עסקו לפני יום ח' באדר התשפ"ג (1 במרץ 2023) – מחזור העסקאות כמפורט לצידו:

(א) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור או מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאותיו של הניזוק בתקופת הבסיס;

⁹ ק"ת התשל"ו, עמ' 946.

(ב) לעניין ניזוק אחר – מחזור עסקאותיו של הניזוק בתקופת הבסיס, כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין, עד יום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026);

(2) לעניין ניזוק כמפורט להלן, שפתח את עסקו בתקופה שמהמועד האמור ברישה של פסקה (1) – מחזור העסקאות כמפורט לצידו:

(א) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור או מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאותיו מיום שפתח את עסקו או מיום ה' בתמוז התשפ"ה (1 ביולי 2025), לפי המאוחר, עד יום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026), מחולק במספר חודשי הפעילות באותה תקופה ומוכפל ב-2;

(ב) לעניין ניזוק אחר – מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיף 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, או מיום ה' בתמוז התשפ"ה (1 ביולי 2025), לפי המאוחר, עד יום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026), כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין, מחולק במספר חודשי הפעילות באותה תקופה ומוכפל ב-2;

(3) על אף האמור בפסקאות (1) ו-(2), לעניין קבלן ביצוע – מחזור עסקאותיו בתקופה שמיום ה' בתמוז התשפ"ה (1 ביולי 2025) או מ־1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיף 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, לפי המאוחר, עד יום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026), מחולק במספר חודשי הפעילות באותה תקופה ומוכפל ב-2;

"מס תשומות" – כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף;

"מקדם הוצאות קבועות" – אחד מאלה:

(1) לעניין ניזוק כמפורט להלן, שאינו ניזוק כאמור בפסקאות (2) עד (4) – שיעור כמפורט לצידו:

(א) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 25% ואינו עולה על 40% – 7%;

(ב) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 40% ואינו עולה על 60% – 11%;

(ג) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 60% ואינו עולה על 80% – 15%;

(ד) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 80% – 22%;

(2) לעניין ניזוק שהוא עוסק במסחר סיטונאי או קמעונאי בדלק, ומתקיים לגביו האמור בפסקאות משנה (א) עד (ד) של פסקה (1) להגדרה זו – השיעור כאמור בסיפה של אותן פסקאות משנה, לפי העניין, מוכפל ב־0.35 ;

(3) לעניין ניזוק שבשנות המס 2024, 2025 או 2026 חל עליו הפטור לפי סעיף 33 לחוק מס ערך מוסף, ומתקיים לגביו האמור בפסקאות משנה (א) עד (ד) של פסקה (1) להגדרה זו – השיעור כאמור בסיפה של אותן פסקאות משנה, לפי העניין, מוכפל ב־0.19 ;

(4) לעניין ניזוק שהוא קבלן ביצוע, ומתקיים לגביו האמור בפסקאות משנה (א) עד (ד) של פסקה (1) להגדרה זו – השיעור כאמור בסיפה של אותן פסקאות משנה, לפי העניין, מוכפל ב־0.68 ;

(5) מקדם בשיעור אחר שקבע המנהל, לגבי ניזוק מסוים שהוא ניזוק כאמור בפסקה מפסקאות (1) עד (4) להגדרה זו, אם שוכנע כי ההוצאות הקבועות של העסק במקרה של אי־הפעלתו גבוהות או נמוכות, ובלבד שהמקדם שיקבע לא יעלה על 1.5 מהמקדם אשר היה נקבע לניזוק לפי אותה פסקה ;

"נזק ישיר" – נזק מלחמה לגופו של נכס שבו ממוקם עסקו של עוסק ערב התקופה הקובעת ;

"נזק מלחמה" – כהגדרתו בסעיף 35 ;

"נזק עקיף" – הפסד או מניעת רווח כתוצאה מנזק
מלחמה, או בשל אי-אפשרות לנצל נכסים
עקב פעולות מלחמה על ידי הצבאות
הסדירים של האויב או עקב פעולות איבה
אחרות נגד ישראל, או עקב פעולות מלחמה
על ידי צבא הגנה לישראל;

"ניזוק" – עוסק, למעט כל אחד מאלה, שנגרם לו
נזק עקיף:

(1) המדינה;

(2) גוף מתוקצב או תאגיד בריאות
כהגדרתם בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב,
התשמ"ה–1985¹⁰;

(3) קופת חולים;

(4) מוסד ציבורי שאינו מוסד ציבורי
זכאי;

(5) תאגיד שהוקם בחוק או לפיו;

(6) מוסד פיננסי כמפורט להלן:

(א) תאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק
הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981¹¹,
לרבות תאגיד עזר כהגדרתו בחוק
האמור;

(ב) מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח
על שירותים פיננסיים (ביטוח),
התשמ"א–1981¹²;

(ג) חבר בורסה כהגדרתו בחוק
ניירות ערך, התשכ"ח–1968¹³;

¹⁰ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

¹¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

¹² ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

¹³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(ד) חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה–2005¹⁴ ;

(ה) מנהל קרן כמשמעותו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד–1994¹⁵ ;

(7) מי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין, המהווה מלאי עסקי בידו; לעניין זה, "מכירת זכות במקרקעין" – כהגדרת "מכירה", לעניין זכות במקרקעין, בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג–1963¹⁶ ;

(8) מי שיותר מ־50% מהעבודות שביצע בשנת המס 2024 או 2025 היו עבודות שמשך ביצוען עולה על שנה, למעט קבלן ביצוע;

(9) מי שדיווח לרשות המסים בישראל על סגירת עסקו, לפני יום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026) ;

(10) מי שדיווח על מחזור עסקאות בסכום אפס לגבי ארבעת החודשים שלפני יום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026), אלא אם כן שוכנע המנהל שהעסק היה פעיל עד תום חודשיים מתום התקופה הקובעת ;

¹⁴ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

¹⁵ ס"ח התשנ"ד, עמ' 308.

¹⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

(11) מי שעסקו לא היה פעיל לפני יום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026); לעניין זה, יראו עוסק כמי שעסקו לא היה פעיל אם הוא לא הגיש לרשות המסים בישראל שניים מתוך שלושת הדוחות האחרונים שהיה חייב בהגשתם לפי חוק מס ערך מוסף, לגבי התקופה שלפני המועד האמור, אלא אם כן הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, שעסקו היה פעיל;

(12) מי שעיסוקו בחקלאות;

"עוסק" – חייב במס כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף;

"עוסק המדווח על בסיס מזומן" – עוסק שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא מתחייב במס ערך מוסף לפי פרק ו' לחוק מס ערך מוסף עם קבלת התמורה לעסקה;

(2) הוא מקבל את עיקר התקבולים השוטפים לעסקו בחודש העוקב לחודש שבו בוצעה העסקה;

(3) שיעור הירידה במחזור העסקאות שלו בתקופת הדיווח הכולל את התקופה הקובעת היה 40% לפחות.

"קבלן ביצוע" – קבלן לעבודות הנדסה בנאיות, כהגדרתו בחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט–1969¹⁷, הרשום בפנקס, כמשמעותו באותו חוק; ובלבד שאם במסגרת עיסוקו הוא מבצע מכירת זכויות במקרקעין, כהגדרתה בפסקה (7) להגדרה "ניזוק" – החלק של עסקו שבו אינו מבצע מכירת זכויות במקרקעין כאמור;

¹⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 218.

"קרוב" – כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה ;

"שיעור הירידה במחזור העסקאות" – מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס, בהפחתת מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, כשהתוצאה המתקבלת מחולקת במחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס ;

"שנת הבסיס" – אחת מאלה, לפי העניין :

(1) לעניין ניזוק שעסקו אינו מצוי באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025, שפתח את עסקו לפני יום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) – שנת 2025 ;

(2) לעניין ניזוק שעסקו מצוי באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025, שפתח את עסקו לפני יום כ"ח בטבת התשפ"ב (1 בינואר 2022) – שנת 2022 ;

(3) לעניין ניזוק שעסקו אינו באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025, שפתח את עסקו במועד האמור בפסקה (1) או לאחריו, ולעניין ניזוק שעסקו מצוי באזור כאמור, שפתח את עסקו במועד האמור בפסקה (2) או לאחריו – התקופה שמהמועד שבו החל לפעול לראשונה או מיום ה' בתמוז התשפ"ה (1 ביולי 2025), לפי המאוחר, עד י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) ;

"השנה הקודמת" – כמפורט להלן, לפי העניין :

(1) לעניין ניזוק שעסקו אינו מצוי באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025, אחת מאלה, לפי העניין :

(א) לעניין ניזוק שפתח את עסקו לפני יום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) – שנת 2025 ;

(ב) לעניין ניזוק שפתח את עסקו בתקופה שמיום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) עד יום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) – התקופה שמהחודש העוקב למועד שבו החל לפעול לראשונה או מיום ה' בתמוז התשפ"ה (1 ביולי 2025), לפי המאוחר, עד יום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) ;

(2) לעניין ניזוק שעסקו מצוי באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025 – אחת מאלה, לפי העניין :

(א) לעניין ניזוק שפתח את עסקו לפני יום ח' בטבת התשפ"ג (1 בינואר 2023) – התקופה שמהחודש העוקב למועד שבו החל לפעול לראשונה או מיום ה' באלול התשפ"ב (1 בספטמבר 2022), לפי המאוחר, עד יום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023) ;

(ב) לעניין ניזוק שפתח את עסקו בתקופה שמיום ח' בטבת התשפ"ג (1 בינואר 2023) עד יום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) – התקופה שמהמועד שבו החל לפעול לראשונה או מיום ה' בתמוז התשפ"ה (1 ביולי 2025), לפי המאוחר, עד יום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) ;

"תמיכות ותרומות" – תמיכה לפי סעיף 3א לחוק
יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, תמיכה
מאת רשות מקומית, או תרומות;

"התקופה הקובעת" – התקופה שמיום י"ב באדר
התשפ"ו (1 במרץ 2026) עד יום י"ג באייר
התשפ"ו (30 באפריל 2026);

"תקופת הבסיס" – התקופה המקבילה בשנת 2025
לתקופת הזכאות, ולעניין ניזוק שעסקו
באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025 –
התקופה המקבילה בשנת 2023 לתקופת
הזכאות;

"תקופת הזכאות" – אחת מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שאינו עוסק המדווח על
בסיס מזומן – חודשים מרץ ואפריל 2026:

(2) לעניין ניזוק שהוא עוסק המדווח על
בסיס מזומן וכן לעניין קבלן ביצוע –
חודשים מאי ויוני 2026;

"תקנות ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה" – תקנות
מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה),
התשנ"ג-1993¹⁸;

"תשומות שוטפות" – סך כל התשומות, שנוכה
בשלהן מס תשומות בהתאם לחוק מס ערך
מוסף, כפי שדווחו לרשות המסים בישראל
באמצעות דוח תקופתי לפי סעיף 67 או 67א
לחוק מס ערך מוסף, לפי העניין, לרבות
תשומות החייבות בשיעור מס ערך מוסף
אפס, ובלבד שאם העוסק פתח את עסקו
לפני יום י"ב בטבת התשפ"ו (1 בינואר
2026), הדוח כאמור הוגש עד יום י"ב באדר
התשפ"ו (1 במרץ 2026), למעט אלה:

¹⁸ ק"ת התשנ"ג, עמ' 408.

(1) תשומות של עוסק בשל רכישת טובין או קבלת שירות מעוסק שהוא קרובו, אלא אם כן מצא המנהל, מיוזמתו או לבקשת עוסק, כי מתקיימים לגבי התשומה אותם מאפיינים המתקיימים לגבי תשומה כאמור בשל רכישה או קבלת שירות בידי העוסק מאדם שאינו קרובו ;

(2) תשומות ציוד שנרכש לצורכי העסק ;

"תשומות שוטפות בשנה הקודמת" – סך התשומות השוטפות כפי שדווח לרשות המסים בישראל לגבי השנה הקודמת, מחולק במספר חודשי הפעילות בשנה הקודמת ומוכפל ב־12.

פיצויים בעד נזק 38לז. (א) ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עלה על 300 אלף שקלים חדשים, זכאי לפיצויים בגובה עקיף הוצאותיו המזכות, בעד נזק עקיף שנגרם לו במהלך התקופה הקובעת, והכול ובלבד שמתקיימים לגביו כל אלה :

(1) מחזור עסקאותיו בשנת הבסיס אינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים ;

(2) שיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 25% ;

(3) הירידה במחזור העסקאות כאמור בפסקה (2) נגרמה כתוצאה מנזק עקיף ;

(4) הוא פתח את עסקו לפני יום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026), והכול ובלבד שהודיע לרשות המסים בישראל על פתיחת עסקו עד יום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) ;

(5) הוא הגיש לפקיד השומה, עד יום הגשת תביעה לקבלת פיצויים לפי פרק זה, את המסמכים המפורטים להלן:

(א) דוח תקופתי לפי סעיף 67, 67א או 71א לחוק מס ערך מוסף, לחודשים בתקופת הזכאות ולחודשים שהובאו בחשבון לשם קביעת מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס, או הצהרה לפי תקנה 15 לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו-1976, לשנת 2022 עד 2025, לפי העניין, אם היה חייב בהגשתם לפי חוק מס ערך מוסף;

(ב) דין וחשבון בטופס 102 בשל חודש מרץ 2026, והכול לפי תקנות ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה;

(6) לא מתקיים לגביו אף אחד מאלה:

(א) הוא היה חייב בניהול פנקסים לשנת המס 2026 ולא ניהלם;

(ב) פנקסיו לשנת המס 2026 נקבעו כבלתי קבילים, בקביעה שאינה ניתנת לערר או לערעור.

(ב) ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עלה על 12 אלף שקלים חדשים ולא עלה על 300 אלף שקלים חדשים, זכאי לפיצויים בסכום של פי 2 מהסכום המפורט בפסקאות שלהלן, לפי העניין, בעד נזק עקיף שנגרם לו במהלך התקופה הקובעת, ובלבד שמתקיימים לגביו התנאים הקבועים בפסקאות (2) עד (6) שבסעיף קטן (א):

(1) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס אינו עולה על 50 אלף שקלים חדשים – סכום של 1,833 שקלים חדשים;

(2) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 50 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 90 אלף שקלים חדשים – סכום של 3,300 שקלים חדשים ;

(3) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 90 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 120 אלף שקלים חדשים – סכום של 4,400 שקלים חדשים ;

(4) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 120 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 150 אלף שקלים חדשים – סכום של 2,776 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק ;

(5) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 150 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 200 אלף שקלים חדשים – סכום של 3,273 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק ;

(6) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 200 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 250 אלף שקלים חדשים – סכום של 4,190 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק ;

(7) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 250 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 300 אלף שקלים חדשים – סכום של 4,897 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), היה סכום הפיצויים שניזוק כאמור באותו סעיף קטן זכאי לו נמוך מסכום הפיצויים שאותו ניזוק היה זכאי לו לפי הוראות סעיף קטן (ב)(7), אם מחזור העסקאות שלו בשנת הבסיס היה כאמור באותו סעיף קטן, יהיה הניזוק זכאי לקבל את סכום הפיצוי לפי אותו סעיף קטן.

(ד) שינה ניזוק את שיטת הדיווח שלו מהשיטה שבה דיווח לגבי מחזור עסקאותיו בתקופת הבסיס, יראו אותו, לענין חישוב מחזור העסקאות הקובע לענין תקופת הבסיס וחישוב מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, כמי שמדווח בשיטה דורחודשית.

(ה) בסעיף זה, "מקדם הנזק" – אחד מאלה, לפי הענין:

(1) לענין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 25% ואינו עולה על 40% – 1;

(2) לענין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 40% ואינו עולה על 60% – 1.5;

(3) לענין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 60% ואינו עולה על 80% – 2.4;

(4) לענין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 80% – 3.

מניעת כפל פיצויים 38לח. אין בהוראות לפי פרק זה כדי לגרוע מזכותו של ניזוק לפיצויים לפי פרק שמיני, ואולם ניזוק שזכאי לפיצויים לפי פרק זה ולפי פרק שמיני, בשל אותו נזק עקיף, הברירה בידו לבחור בפיצויים לפי אחד מהם.

תביעה לקבלת
פיצויים

38לט. (א) עוסק המבקש פיצויים לפי פרק זה יגיש למנהל תביעה לפיצויים כאמור החל מ־16 בחודש העוקב לתום תקופת הזכאות הרלוונטית ועד תום 90 ימים מהמועד האמור; המנהל רשאי לדחות את מועד התחילה להגשת תביעה בתקופה אחת שלא תעלה על 15 ימים, אם מתקיימות נסיבות שבשלן לא ניתן להגיש את התביעה באופן מקוון החל במועד האמור.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף 51, המנהל רשאי להאריך את התקופה המרבית להגשת תביעה כאמור בסעיף קטן (א), בתקופה נוספת, אחת או יותר, דרך כלל או לעוסק מסוים, אם נוכח כי ישנה סיבה מספקת לכך, ובלבד שסך כל תקופות ההארכה לא יעלה על 180 ימים; האריך המנהל את התקופה כאמור דרך כלל, תפורסם הודעה על כך גם באתר האינטרנט של רשות המסים.

(ג) תביעה לפי סעיף זה תוגש באופן מקוון, ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת עמידתו של העוסק בתנאים לקבלת הפיצויים לפי פרק זה ולשם תשלום הפיצויים לפי הוראות פרק זה.

קביעת הזכאות
לפיצויים

38מ. (א) הגיש עוסק למנהל תביעה לפיצויים לפי הוראות סעיף 38לט, יקבע המנהל בהחלטה מנומקת את זכאותו של העוסק לפיצויים ואת סכום הפיצויים, בתוך שמונה חודשים ממועד הגשת התביעה, ואם ביקש מהעוסק פרטים נוספים – רשאי הוא להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות שלא יעלו יחד על 30 ימים; לא נתן המנהל את החלטתו במהלך התקופה האמורה, לרבות אם הוארכה, יראו את התביעה כאילו התקבלה.

(ב) המנהל רשאי, ביוזמתו או לפי דרישת העוסק, לתקן את קביעתו כאמור בסעיף קטן (א), בתוך 4 שנים מיום שניתנה, אם התגלו עובדות חדשות או אם מצא כי נפלה טעות בקביעה זו.

(ג) ביקש המנהל מהעוסק פרטים נוספים כאמור בסעיף קטן (א), לא יובא במניין התקופה למתן החלטה כאמור באותו סעיף קטן פרק הזמן שבו העוסק לא מסר למנהל את הפרטים כאמור.

תשלום הפיצויים 38מא. (א) נקבעה זכאותו של העוסק לפיצויים לפי ותשלום מקדמות הוראות סעיף 38מ(א), ישולמו לו הפיצויים בהקדם ולא יאוחר מתום 14 ימים מיום קביעת הזכאות.

(ב) לא הודיע המנהל לעוסק על החלטתו לפי סעיף 38מ בתוך 21 ימים מיום הגשת התביעה, ישלם לו מקדמה בשיעור של 60% מסכום הפיצויים המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל, ויחולו לעניין מניין התקופה כאמור הוראות סעיף 38מ(ג).

(ג) אין במקדמה שתשולם לפי סעיף קטן (ב) ובגובה כדי לקבוע את זכאותו הסופית של העוסק לפיצויים.

(ד) לא הודיע המנהל לעוסק על החלטתו לפי סעיף 38מ בתוך 150 ימים מיום הגשת התביעה, ישלם לעוסק מקדמה נוספת בשיעור של 10% מסכום הפיצויים המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל.

(ה) על סכום הפיצויים המשולמים לפי פרק זה ייוספו הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה לפיצויים עד יום התשלום.

העברה, שעבוד או 38מב. (א) זכות לפיצויים ולמקדמה לפי פרק זה לעוסק עיקול של פיצוי ומקדמה בשל נזק עקיף

שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס אינו עולה על 300 אלף שקלים חדשים, אינה ניתנת להעברה, לשעבוד ולעיקול, בכל דרך שהיא, אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מעוסק הזכאי לפיצויים או למקדמה לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על פיצויים או מקדמה כאמור ששולמו באמצעות בנק או החברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986, בנותנה שירותים לפי סעיף 88א לאותו חוק, במשך 90 ימים מיום ששולמו כאמור.

תשלום ביתר 38מג. (א) שולמו לניזוק פיצויים, לרבות מקדמה, בסכום העולה על סכום הפיצויים שהוא זכאי להם לפי פרק זה, יחזיר הניזוק את ההפרש שבין סכומים אלה (בסעיף זה – סכום היתר) בתוך 90 ימים מיום שהמציא לו המנהל דרישה להחזר, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית על סכום היתר, מיום ששולם סכום היתר עד יום ההחזר.

(ב) על סכום היתר ועל הפרשי ההצמדה והריבית כאמור בסעיף קטן (א), יחולו הוראות פקודת המסים (גבייה)¹⁹, כאילו היו מס, וכן יחולו עליהם הוראות חוק קיזוז מסים, התש"ס-1980²⁰, כאילו היו חוב מס.

תשלום בחסר 38מד. שולם לניזוק פיצוי בסכום נמוך מהסכום שהוא זכאי לו, ישולם ההפרש בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה.

קנס בשל הגשת תביעה ביתר 38מה. (א) בסעיף זה, "סכום ההפרש" – ההפרש שבין סכום הפיצויים שכלל ניזוק בתביעה שהגיש לפי סעיף 38לט ובין סכום הפיצויים שהמנהל קבע שהוא זכאי לו לפי הוראות סעיף 38מ(א).

¹⁹ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' 1374.
²⁰ ס"ח התש"ס, עמ' 50.

(ב) עוסק שסכום ההפרש לגביו עולה על 50% מסכום הפיצויים שכלל בתביעה שהגיש לפי סעיף 38לט ולא הוכיח להנחת דעתו של המנהל שלא התרשל בעריכת התביעה שהגיש, יהיה חייב בקנס בשיעור של 25% מסכום ההפרש.

(ג) עוסק שסכום ההפרש לגביו עולה על 15,000 שקלים חדשים וכן עולה על 50% מסכום הפיצויים שכלל בתביעה שהגיש לפי סעיף 38לט, וסכום ההפרש נובע מפעולה שנקבע לגביה בקביעה סופית כי היא עסקה מלאכותית לפי סעיף 38מו, ובלבד שהעוסק לא דיווח עליה, או שהיא עסקה בדויה לפי הסעיף האמור, יהיה חייב בקנס בשיעור של 40% מסכום ההפרש.

(ד) על קנס כאמור בסעיף זה יחולו הוראות סעיף 38מג(ב).

עסקה מלאכותית 38מו. היה המנהל סבור כי עסקה פלונית המגדילה או העלולה להגדיל את סכום הפיצוי המשתלם לפי פרק זה היא מלאכותית או בדויה, או כי אחת ממטרותיה העיקריות של עסקה פלונית היא הגדלה בלתי נאותה של סכום הפיצוי האמור, רשאי הוא להתעלם מן העסקה, והפיצוי לאדם הנוגע בדבר יחושב לפי זה; לעניין זה –

(1) ניתן לראות פעולה כבלתי נאותה גם אם אינה נוגדת את החוק;

(2) "עסקה" – לרבות פעולה.

השגה וערר 38מז. (א) (1) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת המנהל בנוגע לפיצויים הניתנים לפי פרק זה, לרבות בנוגע להטלת קנס בשל הגשת תביעה ביתר, רשאי להגיש השגה לעובד רשות המסים בישראל שהמנהל הסמיכו לשם כך, בתוך 60 ימים מיום קבלת ההחלטה; ההחלטה בהשגה תהיה מנומקת.

(2) השגה תוגש בטופס מקוון שיקבע המנהל ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת טענותיו של מבקש הפיצויים ועמידתו בתנאי הזכאות לפיצויים.

(3) העובד המוסמך להחליט בהשגה רשאי לדון ולהכריע בה על פי טענות וראיות שיוגשו בכתב.

(4) העובד המוסמך להחליט בהשגה ייתן למשיג את החלטתו המנומקת בכתב בתוך שמונה חודשים מיום שנמסרה לו הודעת ההשגה או בתוך 30 ימים מיום שאישר כי המשיג המציא את כל המסמכים והפרטים שנדרש להמציאם, לפי המאוחר; המנהל יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להאריך את התקופה האמורה עד תום שנה מהיום שנמסרה לו הודעת ההשגה.

(5) לא נתן העובד המוסמך להחליט בהשגה את החלטתו למשיג במהלך התקופה האמורה בפסקה (4), לרבות תקופה שהוארכה, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

(ב) על החלטה בהשגה לפי סעיף קטן (א) ניתן לערור לפני ועדת ערר כאמור בסעיף 38מח, בתוך 60 ימים מיום שנמסרה לעורר ההחלטה, בצירוף הודעה על זכות הערר ועל המועד להגשתו.

38מח. ועדת ערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020²¹, תהיה מוסמכת לדון בעררים כאמור בסעיף 38מז(ב), ויחולו לעניין הערר ולעניין ועדת ערר ההוראות לפי סעיף 21 לחוק האמור.

ועדת ערר

²¹ ס"ח התש"ף, עמ' 298.

רשות לייצג 38מט.סעיף 236 לפקודה יחול על ייצוג עוסק לעניין פרק זה, בשינויים המחויבים.

תקופה חליפית 38נ. (א) ניזוק שהוא עוסק עצמאי שהייתה לו פעילות מופחתת באחד מהחודשים שנלקחו בחשבון לצורך קביעת מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס, רשאי להגיש למנהל בקשה, ולפיה לצורך חישוב הפיצויים כאמור בסעיף 38לז, יראו את מחזור עסקאותיו בתקופה החליפית, מחולק במספר החודשים בתקופה החליפית מוכפל במספר החודשים בתקופת הזכאות ומוכפל ב-2, כמחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס.

(ב) לעניין סעיף זה –

"פעילות מופחתת", בחודש – חודש שבו מחזור העסקאות של עוסק הופחת בשל אחת מהעילות המנויות בהגדרה "התקופה החליפית", ושאינו החודש שבו החלה פעילותו ;

"התקופה החליפית" –

(1) לגבי עוסקת עצמאית שהייתה לה פעילות מופחתת באחד החודשים שבתקופה הנלקחת בחשבון לצורך חישוב מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס, שבו לא עבדה שבעה ימים או יותר בשל אחת העילות המנויות בסעיף 6 או 7 לחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954²² – תקופת פעילותה של העוסקת בשנה הקודמת, למעט החודשים בתקופה האמורה שבהם הייתה לה תקופה של פעילות מופחתת, או תקופת פעילותה של העוסקת ב-12 החודשים הרצופים הקודמים לחודש הראשון שבו הייתה לה פעילות מופחתת, לפי בחירת העוסקת;

(2) לגבי עוסק עצמאי שהייתה לו פעילות מופחתת בחודש שבתקופה הנלקחת בחשבון לצורך חישוב מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס שבה לא עבד שבעה ימים או יותר בשל ימי שירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008²³ – תקופת פעילותו בשנה הקודמת, למעט החודשים בתקופה האמורה שבהם הייתה לו פעילות מופחתת כאמור.

פיצויים בעד נזק 38נא. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 38לז, ניזוק עקיף לניזוק שנפגע
שנגרם לו נזק ישיר בתקופה הקובעת, זכאי
לפיצויים בעד נזק עקיף שנגרם לו בתקופה נוספת,
אחת או יותר, כתוצאה מהנזק הישיר, בהתאם
להוראות פרק זה בתיאומים שיקבע שר האוצר
בהתאם לסמכותו לפי סעיף קטן (ב), ובלבד
שהמנהל שוכנע כי מתקיים המפורט להלן:

²² ס"ח התשי"ד, עמ' 154.

²³ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

(1) בשל הנזק הישיר לא ניתן להשתמש במקום העסק שניזוק, בתקופה שתחילתה ביום שבו נגרם הנזק וסיומה לא לפני יום ט"ו בתמוז"ז התשפ"ו (30 ביוני 2026);

(2) לעניין פיצוי בשל נזק עקיף שנגרם כתוצאה מהנזק הישיר ושנמשך בתקופה נוספת כאמור בפסקה (2) עד (3) להגדרה "תקופה נוספת" שבסעיף קטן (ג) – לא ניתן להשתמש במקום העסק שניזוק בתקופה של 15 ימים במהלך התקופה הנוספת, לפחות.

(ב) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע את התיאומים הנדרשים לעניין סעיף זה.

(ג) בסעיף זה, "תקופה נוספת" – כל אחת מאלה:

(1) חודשים מאי ויוני 2026;

(2) חודשים יולי ואוגוסט 2026;

(3) חודשים ספטמבר ואוקטובר 2026;

פיצויים נוספים 38 נב. (א) בלי לגרוע מהוראות סעיף 38 נא, ניזוק שהוא יחיד שנגרם לו נזק ישיר בתקופה הקובעת, יהיה זכאי לפיצוי נוסף בסכום האמור בסעיף קטן (ב), בעד כל תקופה נוספת שבה הוא זכאי לפיצוי לפי סעיף 38 נא.

לניזוק שנפגע בנזק ישיר בתקופה הקובעת

(ב) הפיצוי הנוסף יהיה בסכום השווה להכנסה חייבת מעסק בשנת הבסיס כשהיא מחולקת ב-6, ובלבד שלא תעלה על 30 אלף שקלים חדשים, כשהיא מוכפלת בשיעור הירידה במחזור העסקאות.

(ג) על פיצוי לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 38 לח עד 38 מט, בשינויים המחויבים.

(ד) לעניין סעיף זה –

"הכנסה חייבת" – הכנסה כהגדרתה בפקודה לאחר
הניכויים שהותרו ממנה לפי כל דין ולפני
הקוזזים והפטורים שהותרו ממנה לפי כל
דין, למעט רווח הון ;

"הכנסה חייבת מעסק בשנת הבסיס" – הכנסה
חייבת לפי סעיף 12(1) או (6) לפקודה, בשנת
הבסיס, לרבות דמי לידה המשתלמים לפי
סימן ג' בפרק ג' לחוק הביטוח הלאומי,
וגמלה לשמירת היריון המשתלמת לפי סימן
ה' בפרק ג' לחוק האמור, ולרבות תגמול בעד
ימי שירות במילואים המשתלם לפי פרק י"ב
לחוק האמור, מחולק במספר חודשי
הפעילות בשנת הבסיס ומוכפל ב-12.

פיצויים בעד אובדן 38 נג. (א) נגרם לדירה כהגדרתה בחוק המכר (דירות),
שכר דירה בשל נזק התשל"ג-1973²⁴ (בסעיף זה – דירה), שבבעלות
מלחמה בתקופה יחיד שאינו עוסק נזק מלחמה בתקופה הקובעת,
הקובעת יהיה יחיד כאמור זכאי לפיצוי בגובה שכר הדירה
האחרון שקיבל מהשוכר בעד הדירה, לתקופה שבה
לא ניתן להשתמש בדירה (בסעיף זה – תקופת
השיקום), ובלבד שהתקיימו כל אלה :

(1) הדירה הייתה מושכרת ביום קרות
הנזק או בשלושת החודשים שקדמו ליום
קרות הנזק ;

(2) בשל נזק המלחמה לא ניתן להשתמש
בדירה, לתקופה של חודש לפחות ;

(3) הוכח למנהל שלא שולם שכר הדירה
לבעלים בשל תקופת השיקום.

(ב) תביעה לפיצויים לפי סעיף זה תוגש למנהל
בטופס שקבע בתוך שלושה חודשים מיום קרות
הנזק ; המנהל יהיה רשאי להאריך את המועד
האמור.

²⁴ ס"ח התשל"ג, עמ' 196.

(ג) על פיצוי לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 38מ עד 38מד ו-38מו, בשינויים המחויבים." ;

(3) בסעיף 61 –

(א) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "לפי פרק שמיני";

(ב) במקום "לפי חוק זה" יבוא "לפי פרק שמיני".

תיקון חוק מס רכוש 2. הוגשה תביעה לפיצויים לפי סעיפים 38לט ו-38נא עד 38נג לחוק מס רכוש וקרן וקרן פיצויים – פיצויים, התשכ"א-1961, כנוסחם בחוק זה, בתקופת הוראת השעה, יחולו הוראות פרק שמיני 3 לחוק האמור, כנוסחו בחוק זה, לעניין אותה תביעה, גם לאחר תום התקופה האמורה.

תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים – 3. בתקופת הוראת השעה יקראו את חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²⁵, כך שבתוספת השנייה, בפרט 28, בסופו יבוא "ובסעיף 38ל לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961".

תקציב לתמיכה במוסד ציבור שהכנסותיו פחתו 4. (א) הממשלה תקצה סכום שלא יעלה על 20 מיליון שקלים חדשים לחלוקה לפי הוראות סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985²⁶ (בסעיף זה – חוק יסודות התקציב), לצורך תמיכה במוסד ציבור כהגדרתו באותו סעיף, שהכנסותיו, לרבות מתרומות, פחתו בשל מצב הלחימה בתקופה הקובעת כהגדרתה בפרק שמיני 3 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, והוא אינו זכאי לפיצוי לפי הפרק האמור ; לא יראו בקבלת תמיכה כאמור משום כפל תמיכה, ובלבד שסך התמיכות במוסד הציבור בשנת 2026 לא יעלה על 90% מכלל עלות הפעולות של אותו מוסד בשנת 2026.

(ב) מבחנים לחלוקת תמיכה כאמור בסעיף קטן (א), יפורסמו לפי הוראות סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, בתוך 45 ימים מיום תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

סעיף 1

כללי

ביום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026), החלה המערכה מול איראן, מבצע "שאגת הארי". בעקבות היציאה למבצע, מדינת ישראל התמודדה עם ירי טילי קרקע-קרקע וכלי טיס בלתי מאוישים בהיקפים גדולים וחריגים מאיראן ושלוחותיה אל עבר שטחי המדינה. בשל האמור, הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה, שחל החל מיום י"א באדר

²⁵ ס"ח התש"ס, עמ' 190 ; התשפ"ה, עמ' 501.
²⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

התשפ"ו (28 בפברואר 2026) בשעה 08:10 למשך 48 שעות, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ג)(ב) לחוק ההתגוננות האזרחית, התש"א-1951. ביום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026) הוארך המצב המיוחד בעורף עד ליום כ"ט באדר התשפ"ו (18 במרץ 2026). בהתאם לסעיף 9(א)(6) לאותו חוק, החליטה הממשלה באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שניתן ביום י"ג באדר התשפ"ו (2 במרץ 2026), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל.

בהמשך לכך, ונוכח האיומים שנוצרו בעקבות היציאה למבצע, קבע פיקוד העורף הנחיות מחמירות בשטחי מדינת ישראל כולה, אשר כללו איסור על התקהלויות בשטח פתוח ומתן שירותים, איסור פעילות במקומות עבודה למעט משק חיוני ואיסור על פעילויות חינוכיות. בהמשך, עדכן פיקוד העורף את הנחיותיו אך הותיר מגבלות משמעותיות על התקהלויות ומתן שירותים וכן על מסגרות חינוך. בשל הנחיות אלו, צומצמו השירותים והפעילות המסחרית במשק באופן משמעותי, והייתה נגישות מוגבלת לאזורים שונים במדינת ישראל.

הממשלה פועלת במגוון דרכים כדי לסייע לתושבים המושפעים מן הלחימה באופן ישיר ועקיף, ובין השאר, פועלת כדי לתת פיצוי לעסקים שנפגעו כתוצאה מהמצב המיוחד ופיצוי לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל המצב המיוחד.

על רקע זה, ובדומה למתווה שניתן בתחילת מלחמת חרבות ברזל ובמבצע "עם כלביא", מוצע לתקן את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן - חוק מס רכוש), ולקבוע בו מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים, אשר כושר השרידות שלהם נמוך מלכתחילה, להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר. בנוסף, בשל ההיקף הרחב של הנזקים הישירים שנגרמו לעסקים קטנים ובינוניים בכל רחבי הארץ כתוצאה מההשלכות של המבצע, מוצע לקבוע מסלול נוסף לפיצוי בעד נזקים עקיפים עבור עסקים שנגרם להם נזק ישיר בתקופת המבצע (פגיעה ישירה בגופו של הנכס המשמש את העסק כפי שיפורט להלן).

בתחילת מלחמת חרבות ברזל נקבע, בסעיף 1 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר, אשר היווה סיוע כולל לעסקים בעד השתתפות בנזק הכלכלי שנגרם להם כתוצאה מהמלחמה. בהמשך לכך, ביוני 2025, במבצע "עם כלביא", בסעיף 1 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ה-2025, נקבע מתווה סיוע דומה אשר נועד לפצות ניזוקים שנפגעו באותה התקופה (להלן – מתווי הפיצויים הקודמים).

התיקון המוצע בסעיף 1 להצעת החוק מבוסס על העקרונות שעמדו בבסיס מתווי הפיצויים הקודמים, תוך התאמה למצב המיוחד בעורף בעקבות המערכה הנוכחית.

לפי המוצע, עסק אשר נגרם לו נזק עקיף בתקופת המערכה הנוכחית, המוגדרת לצורך הצעה זו כחודשים מרץ ואפריל 2026, יזכה לפיצוי בגין פרק זמן זה אשר יכונה "התקופה הקובעת לעניין פרק שמיני 3". השימוש במונח זה נועד ליצור הבחנה ברורה בין המערכה הנוכחית לבין "התקופה הקובעת" כהגדרתה בפרק שמיני 2 בחוק מס רכוש במתווה הפיצויים של מבצע "עם כלביא".

בהתאם למוצע, ניזוק שנפגע כתוצאה מפעולות הלחימה והשלכותיהן על העורף, יהיה זכאי לפיצוי אשר יותאם לשיעור הפגיעה שלו, והוא יחושב על פי היקף הירידה במחזור שלו, גובה ההוצאות הקבועות שלו ושכר העובדים אשר להם הוא שילם במהלך התקופה הקובעת.

בדומה למתווי הפיצויים הקודמים, מוצע לקבוע את מתווה הפיצוי בתוך חוק מס רכוש, אשר עוסק, בחלקו, במתן פיצויים לניזוקים שנפגעו כתוצאה מפעולות מלחמה ומעשי איבה בשל נזק מלחמה ונזק עקיף (כהגדרתם בסעיף 35 לחוק מס רכוש). יובהר כי הפיצויים שיינתנו לפי הסדר זה יחולקו מתוך הכספים שבקרן הפיצויים הקבועה בחוק מס רכוש.

כמו כן, בדומה למתווי הפיצוי הקודמים, מוצע למקד את הפיצוי לעסקים בעלי כושר שרידות נמוך מלכתחילה, שההשפעה הכלכלית של הלחימה, מטבע הדברים, קשה יותר עבורם. לבסוף, בדומה למתווי הפיצויים הקודמים לא מוצע להתנות את מתן הפיצויים בתשלום שכר העבודה לעובדים אשר נעדרו מעבודתם בשל המצב הבטחוני (וזאת בשונה מהפרקטיקה הנהוגה בהוראות השעה לפיצוי עסקים בישובי ספר לפי תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-1973). עם זאת, בדומה למתווה הפיצוי שנקבע במאי האחרון בעקבות מבצע "עם כלביא", מוצע לקבוע כי כתנאי לקבלת הפיצוי בשל עובד מסוים, המעסיק לא ינכה ימי חופשה ממכסת ימי החופשה הצבורים של העובד בשל היעדרותו בתקופה הקובעת.

יצוין כי קבוצת הזכאים למענק הסיוע בהתאם להצעת חוק זו חורגת מזו אשר מקובל להתייחס אליה במערכת המס כאל עסק קטן ובינוני, ואולם נשמר העיקרון, כפי שהיה במתווי הפיצויים הקודמים ובחוקי הקורונה, שלפיו תחול מגבלה על הזכאות בהתאם לגודלו של העסק, וזאת בשל התכלית שצוינה לעיל. בנוסף, בשל היקף הנזקים הישירים הגדול שאירע כתוצאה ממערכה זו, מוצע לקבוע מסלול פיצוי ייעודי שמטרתו לפצות בעד נזק עקיף שנגרם כתוצאה מנזק מלחמה לגופו של נכס ששימש כמקום עסקו הקבוע של עוסק בתקופה הקובעת. בדומה למתווה שנחקק במבצע "עם כלביא", יינתן פיצוי בגין אובדן הכנסה חייבת שנוצר עקב הפגיעה בנכס. במסגרת מסלול זה, תתאפשר הגדלת "התקופה הקובעת" בשלוש תקופות נוספות באופן שישקף נאמנה את הפגיעה הממושכת בפעילות העסקית בנכס. הפיצוי האמור יינתן ככל שהוכח קשר סיבתי בין הנזק לגופו של הנכס לבין הפגיעה בהכנסות העסק. בנוסף, נקבע פיצוי נפרד בעד אובדן שכר דירה בשל נזק מלחמה בתקופה הקובעת בגין הפסד הכנסות השכירות בתקופה שבה לא ניתן היה להשתמש בו. ההסדר מוצע כהוראת שעה שתישאר בתוקפה עד יום כ"א בכסלו התשפ"ו (31 בדצמבר 2028) (להלן – תקופת הוראת השעה).

בשל חוסר הוודאות בנוגע למשך המערכה הצבאית והיקף השפעתה, הוגדרה "התקופה הקובעת לעניין פרק שמיני 3" כתקופה דו-חודשית הכוללת את החודשים מרץ ואפריל 2026. הגדרה זו מבוססת על ההנחה כי הלחימה עלולה להימשך לתוך חודש אפריל ולפגוע בפעילות המשק באופן המצדיק מתן פיצוי. עם זאת, ככל שבמהלך הליכי החקיקה יוצגו נתונים המעידים כי הפעילות הכלכלית בחודש אפריל לא נפגעה באופן משמעותי, תקוצר התקופה לחודש מרץ בלבד. במקרה כזה, יבוצעו ההתאמות הנדרשות בנוסחת הפיצוי ובסכומי התקרה, בהתאם למתווי סיוע קודמים שחלו על חודש זכאות יחיד. יצוין כי על אף שהמערכה החלה ביום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026), תקופת הזכאות נקבעה החל מחודש מרץ, זאת, בשים לב לכך שמנגנון הפיצוי מושתת על דיווחים חודשיים מלאים והשפעתו של יום פעילות בודד בחודש פברואר אינה מצדיקה פיצוי על החודש במלואו.

לפסקה (1) לפי הפרק השמיני לחוק מס רכוש, מי שנגרם לו נזק מלחמה, המוגדר בסעיף 35 לחוק מס רכוש כנזק שנגרם לגופו של נכס עקב פעולות מלחמה על-ידי הצבאות הסדירים של האויב או עקב

פעולות איבה אחרות נגד ישראל או עקב פעולות מלחמה על-ידי צבא הגנה לישראל - זכאי לפיצוי. מוצע לקבוע שפיצוי בשל נזק מלחמה לא יהיה ניתן להעברה, שיעבוד או עיקול. הפיצויים שניתנים בשל נזקי מלחמה נועדו לפצות אותם על הפסדים שנגרמו להם באופן ישיר, או על חפצים או רכוש שניזוקו. כדי לאפשר לאותם ניזוקים לתקן את הנזק לחלוטין ולהשיבם למצב לולא נזק המלחמה, מוצע לקבוע שהפיצוי שיינתן להם לא יהיה ניתן להעברה, שיעבוד או עיקול כאמור. זאת, למעט לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לפיצוי ולמקדמה לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך. הוראה זו, בדבר איסור על העברה, שיעבוד או עיקול של הזכות לפיצוי ולמקדמה בגין המלחמה, תחול גם על פיצוי ומקדמה ששולמו על-ידי בנק או על-ידי חברת דואר ישראל בע"מ, בנותנה שירותים לפי חוק הדואר, התשמ"ו-1986.

יצוין כי מאחר שלעניין מבצע "עם כלביא" הוגדרה תקופה קובעת, אשר עודנה בתוקף, הרי שלעניין נזק מלחמה שנגרם בגין המלחמה הנוכחית, מוצעת תקופה קובעת אחרת, שמכונה גם התקופה הקובעת לעניין פרק שמיני 3, ומוגדרת בסעיף 38 ללחוק המוצע.

בדומה לשאר ההוראות המוצעות בתיקונים לחוק מס רכוש בהצעה זו, מוצע כי גם סעיף זה יהיה זמני לתקופת הוראת השעה, ויחול לגבי פיצויים שניתנו בשל נזקי מלחמה שנגרמו בתקופת הלחימה. זאת כדי ליצור מענה מידי לרבים אשר זכאים לפיצויים בשל נזקים שנגרמו להם בתקופה זו.

לפסקה (2) מוצע להוסיף, לתקופת הוראת השעה, את פרק שמיני 3 לחוק מס רכוש שבו מוצע להסדיר מסלול נוסף לפיצוי עבור נזק עקיף שנגרם בתקופת הקובעת לעניין פרק שמיני 3 שתוגדר לעניין זה כמרץ 2026 ואפריל 2026. הפיצוי המוצע יינתן לעסקים בכל רחבי הארץ כפי שיפורט להלן.

לסעיף 38 ללחוק המוצע מוצע להגדיר מונחים שונים שנעשה בהם שימוש בפרק המוצע.

להגדרה "אזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025" – מוצע להגדיר את האזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025, בהתאם להגדרה "אזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025" בתקנה 1(א) לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023. אזור זה הוא האזור הכולל את היישובים אשר פונו בהתאם להחלטת ממשלה במלחמת חרבות ברזל, ובלבד שההחלטה האמורה הייתה בתוקף עד לתום חודש פברואר 2025. במהלך מלחמת חרבות ברזל ניתנו הנחיות ייחודיות ומגבלות מחמירות ליישובים אלו, אשר הגבילו את הפעילות הכלכלית באזורים אלו באופן חריג, רציף וממושך, ובשל כך עסקים ביישובים אלה היו זכאים לפיצוי בהתאם לתקנות האמורות בשל נזקים שנגרמו להם בחודשים מרץ ואפריל 2025 בעקבות הלחימה.

כפי שיפורט בהמשך, לצורך בחינת הזכאות לפיצוי וגובה הפיצוי מבוצעת בחינה של מחזורי הפעילות של הניזוקים בתקופת מרץ ואפריל 2026 בהשוואה למחזורי הפעילות של אותם עסקים בתקופת מרץ ואפריל 2025, זאת בכדי לאמוד את הנזק שנגרם להם בעקבות המצב המיוחד. ההנחה שעומדת בבסיס קביעת מנגנון זה היא כי מחזור העסקאות שהרוויח העוסק מפעילותו בתקופת מרץ ואפריל 2025 הוא מחזורו של העוסק בחודשי פעילות שגרתיים, ועל כן משקף בקירוב את המחזור העסקי אשר היה צפוי לעסק מפעילותו בחודשים מרץ ואפריל 2026 לולא היה מוכרז המצב המיוחד. הנחה זו אינה עומדת ביחס לעסקים שביישובים המנויים בהגדרה. בשל האמור, נקבעו הוראות מיוחדות על מנת לאמוד את הנזק ביחס לעוסקים באזורים אלה, כפי שיפורט בהמשך.

להגדרות "הוצאות השכר בתקופה המזכה לעניין שכר", "חלק השכר המזכה", "עובד מזכה" ו-"שכר העבודה לעובדים מזכים" – כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר, מתווה הסיוע לעסקים כולל

השתתפות בחלק מהוצאות השכר של העסק הניזוק, בהתאם לגובה השכר ששילם הניזוק לעובדיו בתקופה הקובעת לעניין שכר, שהיא התקופה שכוללת את החודשים מרץ ואפריל 2026.

הוצאות השכר בתקופה המזכה לעניין שכר, שעליהם יינתן פיצוי, הוא סכום של 75% משכר העבודה אשר שולם לעובדים מזכים (כהגדרתם כפי שיפורט להלן) בעד התקופה המזכה לעניין שכר, כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-1.25.

ההסדר המוצע קובע כי מעסיק לא יוכל להיות זכאי לפיצוי עבור הוצאות השכר החודשיות ששולמו לעובדים שפוטרו או הוצאו לחופשה ללא תשלום בתקופה הקובעת. זאת, בכדי למנוע מקרים בהם המעסיק מקבל פיצוי בגין עובדים שעבורם לא שילם שכר בתקופה האמורה. בנוסף, התניה זו מייצרת תמריץ למעסיק לשלם את שכר העובד בתקופת המלחמה (גם אם בדיעבד), וכך מממשת את מטרת רכיב השכר בנוסחת הפיצוי ומסייעת בשימור העובדים בעסק ובהמשכיות העסקית של העסק בתקופת המשבר. בהתאם לכך גובשו ההגדרות הבאות (בדומה למתווי הפיצויים הקודמים, בשינויים המחויבים וכמפורט להלן):

להגדרה "עובד מזכה" - עובד שלגביו הצהיר הניזוק למנהל כי לא הופסקה העסקתו במהלך התקופה המזכה לעניין שכר, וכי הוא לא ניצל יום חופשה במהלך התקופה האמורה; הפסקת העסקה של עובד תוגדר בסעיף 179 כח לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 1(2) לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה) (תעסוקה), התשפ"ו-2026 – יצוין כי הצעת החוק האמור עברה בקריאה ראשונה בכנסת ובימים הקרובים היא עתידה להיות נדונה בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת כהכנה להעלאתה לקריאה שנייה ושלישית.

להגדרה "שכר העבודה לעובדים מזכים" - מוצע שסכום שכר העבודה שיתקבל בשלו פיצוי יהיה כפי שהוא דווח בטופס 102 בו מעסיק מדווח על שכר עבודה ששילם לרשות המסים, אבל מכיוון שהנתון לגבי מספר העובדים המזכים מכלל העובדים אינו נמצא בדיווח האמור, מוצע לקבוע שיהיה על הניזוק להצהיר על חלק השכר הרלוונטי לעניין זה.

לפי המוצע, הפיצוי ייגזר מסכום השכר ששולם לעובדים המזכים בעד התקופה המזכה, כלומר, יינתן פיצוי, הן בשל עובדים מזכים שעבדו בתקופה המזכה והן בשל עובדים מזכים שלא הגיעו לעבודה בתקופה זו כלל, וללא תלות בסיבה מדוע לא הגיעו לעבודה, וזאת בדומה למתווי הפיצויים הקודמים ובשונה ממתוויים אחרים בחוק מס רכוש, אשר בהם שולם "מסלול שכר" רק עבור עובדים שנעדרו בשל המצב הבטחוני.

נוסף על האמור, ובדומה למתווי הפיצויים הקודמים, וכדי שלא להיטיב יתר על המידה עם עסקים שמשלמים שכר גבוה, מוצע שלא יינתן פיצוי העולה על השכר הממוצע במשק מוכפל במספר העובדים המזכים של המעסיק ששולם להם שכר עבור התקופה המזכה ומוכפל ב-1.25.

ההכפלה ב-1.25 נועדה לאפשר פיצוי על עלות השכר שמשלם המעסיק, שהוא יותר גבוה מהשכר ברוטו שמדווח העוסק לרשות המסים כשכרו של העובד.

כן, מוצע כי מגובה הוצאות השכר בתקופה המזכה לעניין שכר יופחתו סכומים שהמוסד לביטוח לאומי שילם למעסיק לשם החזר תגמולי מילואים שהמעסיק שילם לעובד, לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי. כאשר המעסיק משלם שכר לעובד שבמילואים שכר זה נכלל בתוך השכר ששולם לעובדים בתקופה המזכה. אך למעשה, המעסיק לא נושא בנטל התשלום של שכר זה, שכן הוא מקבל על כך שיפוי מביטוח לאומי. על כן, מוצע להפחית את הסכומים האלה מהסכומים שלגביהם יקבל המעסיק פיצוי. באופן דומה, פיצוי לפי

סעיף זה לא יינתן כאשר המעסיק משלם שכר לעובד אשר לוקח יום חופשה בשכר, וזאת מכיוון שגם במקרה זה המעסיק אינו נושא בנטל הכלכלי של התשלום, שכן מדובר בזכות של העובד אשר לא יוכל לקחת חופשה במועד אחר.

יובהר כי אופן מדידת הוצאות השכר בתקופה המזכה לעניין שכר מותאם לעניין נישומים מסוגים שונים.

כחלק מחישוב גובה הפיצוי אשר יינתן לניזוק, מוצע להכפיל את הוצאות השכר שהוציא המעסיק בתקופה המזכה לעניין שכר בשיעור ירידת המחזורים של הניזוק. כך, ככל שהפגיעה בעסק הייתה גדולה יותר, ושיעור ירידת המחזורים היה גבוה יותר, השתתפות המדינה בעלות השכר תהיה גדולה יותר.

להגדרה "הוצאות מזכות" – לפי המוצע בסעיף 38(א), יינתן לניזוק שהמחזור השנתי שלו עולה על 300 אלף שקלים חדשים, פיצוי בגובה סכום ההוצאות המזכות שלו. לפי ההגדרה סכום הוצאות המזכות מורכב משני רכיבים. הרכיב הראשון הוא "ההוצאות הקבועות" שנושא בהן העסק כפי שיפורט בהמשך, והרכיב השני הוא "חלק השכר המזכה" המשקף את חלק הפיצוי אשר יינתן בשל תשלום הוצאות שכר בתקופה המזכה לעניין שכר. בשל היקף הפיצויים, מוצע לקבוע כי גובה ההוצאות המזכות שעבורן ניתן לקבל פיצוי יוגבל, בהתאם לגודל העסק ומחזור עסקאותיו השנתי. כך, לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי אינו עולה על 100 מיליון שקלים חדשים שיעור הפיצוי יוגבל ל-1.2 מיליון שקלים חדשים, ושיעור זה יעלה באופן ליניארי בהתאם לגובה מחזור עסקאותיו של העסק, עד שיגיע לניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי עולה על 300 מיליון שקלים חדשים אשר יקבל את הסכום המרבי של 2.4 מיליון שקלים חדשים. ניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי עולה על 400 מיליון שקלים חדשים לא יהיה זכאי לפיצוי מכיוון שההערכה היא שעסקים גדולים כאלה הם עמידים יותר לטלטלות כלכליות ויוכלו להמשיך להתקיים גם אל מול ירידת הפעילות כתוצאה מהמלחמה. יצוין, שהשינוי בסכומים ממתווי הפיצויים הקודמים נובע מכך שהפיצוי המוצע ניתן בשל תקופה של חודשיים. עם זאת, קיים צפי לכך שבמהלך הדיונים על החוק המוצע, ובמידה שבמהלך חודש אפריל 2026 המשק יחזור לפעילות, יוחלט בשלבי החקיקה הבאים לקצר את התקופה לחודש אחד, ובהתאם תוסר מכפלת התקרה שבהגדרה המוצעת.

להגדרות "הוצאות קבועות" ו-"מקדם ההוצאות הקבועות" – ההגדרה הוצאות קבועות מבטאת את נתחן של ההוצאות או התשומות של עסקו של הניזוק אשר עבורן יהיה זכאי לפיצוי. לפי ההגדרה יש להכפיל את הממוצע החודשי של הוצאות העסק בשנת המס הקודמת במקדם ההוצאות הקבועות. מקדם ההוצאות הקבועות נקבע בהתבסס על שני רכיבים – שיעור ההוצאות הקבועות הטיפוסיות של עסקים (קרי, חלק ההוצאות הקבועות מתוך סך ההוצאות שמוציא עסק טיפוסי) ושיעור הפגיעה במחזור ההכנסות של העסק. הכפלת שיעור הוצאות קבועות טיפוסי בממוצע הוצאות של עסק, מוביל לשווי ההוצאות הקבועות של אותו עסק. מקדם ההוצאות הקבועות לוקח שיעור זה ועושה עליו מניפולציה בהתאם לשיעור הפגיעה של העסק בשל המלחמה, כך שכלל שהניזוק נפגע בצורה רבה יותר בשל הלחימה השיעור מתוך הוצאות עסקו שלגביו יקבל פיצוי יהיה גדול יותר.

כמו כן, בשל המאפיינים המיוחדים של מי שעוסקים במסחר סיטונאי או קמעונאי בדלק ושיעור ההוצאות הקבועות הנמוך של עוסקים כאמור, מוצע לקבוע שלגביהן יוכפל שיעור מקדם ההוצאות הקבועות החל לגביהם, לפי העניין, ב-0.35. מקדם הוצאות קבועות חריג נקבע גם עבור מי שעסק בשנים 2024, 2025 ו-2026 ביבואן וייצואן של אבנים יקרות ובשל כך חל עליו הפטור לפי סעיף 33 לחוק מס ערך

מוסף התשל"ו-1975 (להלן-חוק מס ערך מוסף), לגביו ההכפלה תהיה ב-0.19, וכן לעניין ניזוק שהוא קבלן ביצוע, לגביו ההכפלה תהיה ב-0.68. שיעורים אלה נקבעו בהתאם למאפיינים המיוחדים של עוסקים אלה ולמבנה ההוצאות הטיפוסי באותם ענפים.

כיוון שמקדם ההוצאות הקבועות הוא משתנה קבוע ואחיד למרבית העוסקים בישראל מוצע לאפשר למנהל רשות המיסים לקבוע מקדם בשיעור אחר, לגבי ניזוק מסוים בהתאם למאפייני עסקו, אם שוכנע כי ההוצאות הקבועות של העסק במקרה של אי-הפעלתו גבוהות או נמוכות באופן חריג, ובלבד שהמקדם שיקבע לא יעלה על 1.5 מהמקדם אשר היה נקבע לניזוק לפי החוק אילו המנהל לא היה מפעיל את סמכותו. **להגדרה "מוסד ציבורי זכאי"** - מוצע לקבוע כי מוסד ציבורי אשר יהיה זכאי לפיצוי מכוח החוק המוצע, הוא מוסד ציבורי אשר רבע לפחות מהכנסתו לא נובעת מתמיכות ותרומות, ורבע מהכנסתו כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודת מס הכנסה, התקבלה ממכירת שירותים או מוצרים שהתמורה בשלהם מתקבלת באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה. זאת בדומה לתנאי הזכאות שנקבעו במתווי הזכאות הקודמים, וכדי לייחד את הפיצוי למוסדות אשר חוו פגיעה במכירות ושירותים הניתנים בשגרה במסגרת פעילותם.

להגדרות "מחזור עסקאות", "מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס", "שיעור הירידה במחזור העסקאות", "תקופת הבסיס" ו-"תקופת הזכאות" - מוצע לקבוע הגדרות שונות למחזורי העסקאות השונים המשמשים בסיס לקביעת הזכאות לפיצוי וסכומו. לעניין ניזוקים שאינם מוסדות ציבור או עוסקים פטורים, "מחזור העסקאות" הוא מחזור העסקאות שמדווח לעניין חוק מס ערך מוסף, למעט מספר סייגים אשר נקבעו גם במתווי הפיצויים הקודמים.

ממחזור העסקאות מוחרגות עסקאות שסעיפים 20 או 21 לחוק מס ערך מוסף חלים עליהם, שכן סעיפים אלה עוסקים במקרים חריגים שבהם חובת תשלום מס ערך מוסף אינה חלה על המוכר או נותן השירות, אלא על גורם אחר.

כמו כן, מוחרגים מכר טובין או מתן שירות מאת עוסק לקרובו, אלא אם כן מצא המנהל, מיוזמתו או לבקשת עוסק, כי לגבי מכר או מתן שירות כאמור לקרובו מתקיימים אותם מאפיינים המתקיימים לגבי עסקת מכר או שירות כאמור בין עוסק לאדם שאינו קרובו.

לבסוף, מוחרגים ממחזור העסקאות גם פיצויים ששולמו לפי החוק וגם מכירות הוניות, שכן, אלה אינם מייצגים עסקאות רגילות בחיי העסק.

ההגדרה "מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס" רלוונטית לחישוב שיעור ירידת המחזורים ביחס למחזור העסקאות ב"תקופת הזכאות", שהיא תקופת הדיווח הכוללת את התקופה הקובעת לעניין פרק שמיני 3, וכן לחישוב סכום הפיצוי. ירידה משמעותית במחזור העסקאות בין תקופת הבסיס (הקודמת לתקופת הלחימה) לבין תקופת הזכאות (שהיא התקופה שבה עסקי הניזוק נפגעו כתוצאה מהלחימה) מהווה אינדיקציה לנזק עקיף שנגרם בעקבות מצב הלחימה.

ההגדרות מפרטות את אופן חישוב המחזורים האמורים בעניין עסקים מסוגים שונים. לעניין "תקופת הזכאות" מוצע להבחין בין ניזוק שאינו עוסק המדווח על בסיס מזומן לבין ניזוק המדווח על בסיס מזומן. לעניין ניזוק שאינו מדווח על בסיס מזומן תקופת הזכאות תהיה חודשים מרץ ואפריל 2026 (בלא הבחנה בין מי שמדווח באופן דו חודשי לבין מי שמדווח באופן חד חודשי), ואילו לעניין עוסק המדווח על בסיס מזומן תקופת הזכאות תהיה חודשים מאי ויוני 2026, וזאת כיוון שהתקבולים שלו נרשמים רק במועד

קבלת התשלום. פגיעה עסקית שחוה עוסק כאמור תתבטא רק בחודשים העוקבים לחודשים שבהם הוא חווה את הפגיעה עצמה, על כן נזקים שנגרמו בשל המלחמה בתקופה הקובעת לעניין פרק שמיני 3 יתבטאו בדיווחי העוסק רק בחודשים אפריל ומאי 2026. באופן דומה, גם אצל קבלן ביצוע פגיעה בפעילות בחודש מסוים תתבטא במחזור העסקאות בחודשים העוקבים, ועל כן, מוצע שתקופת הזכאות של קבלן ביצוע תהיה, גם היא, חודשים מרץ ואפריל 2026. יצוין כי גם כאן, הנוסחאות מוכפלות ב-2 בשל העובדה שמדובר בשני חודשים, בשונה ממצע "עם כלביא", ואולם, כאמור, אם יוחלט בסופו של דבר לפצות בשל חודש אחד בלבד, תוסר המכפלה בשלבי החקיקה הבאים.

לעניין תקופת הבסיס, מוצע שכלל היא תהיה התקופה המקבילה בשנת 2025 לתקופת הזכאות. כלומר, חודשים מרץ ואפריל 2025 לעוסק שאינו מדווח על בסיס מזומן. עבור עוסקים המדווחים על בסיס מזומן וקבלני ביצוע, תקופת הבסיס תהיה חודשים מרץ ואפריל 2025.

עם זאת, מכיוון שבחודשים מרץ ואפריל 2025 נגרמו נזקים לעוסקים באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025 (כפי שהוגדר בהצעת החוק), בשל המצב הביטחוני ששרר באותה תקופה בעקבות מלחמת חרבות ברזל, מוצע לקבוע שתקופת ההשוואה (תקופת הבסיס) עבור ניזוקים שעסקם מצוי באזור זה תהיה התקופה המקבילה בשנת 2023 לתקופת הזכאות, וזאת לפני פרוץ מלחמת "חרבות ברזל". יצוין, שכלל, בחודשים מרץ ואפריל 2025 הפעילות הכלכלית חזרה לשגרה באזורים אחרים בארץ, למרות מלחמת "חרבות ברזל", ולכן באזורים האחרים תקופת בסיס בשנת 2025 צפויה להיטיב עם מרבית העוסקים.

בנוסף, מוצע לקבוע דרכי חישוב ייעודיות לעוסקים חדשים אשר לא היו קיימים בתקופת הבסיס שנקבעה. לצורך הפשטות, מוצע לקבוע שמחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס של כלל העוסקים החדשים יתבסס על מחזור העסקאות של אותם עוסקים בחודשים יולי 2025 עד פברואר 2026, בין שמדובר בעסק באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025 ובין שמדובר בעסק באזור אחר. התחלת תקופה זו ביולי 2025, ולא מוקדם יותר, נקבעה, בין השאר, בכדי שלא לכלול את חודש יוני 2025 מכיוון שבתקופה זו נפגעו עסקיהם של הרבה מהניזוקים בשל מבצע "עם כלביא".

להגדרה "נזק ישיר" – נזק ישיר מוגדר כנזק מלחמה שנגרם לגופו של נכס ששימש כמקום עסקו הקבוע של עוסק ערב התקופה הקובעת. הגדרה זו נדרשת משום שבשונה מפגיעה בבית מגורים, כאשר נגרם נזק מלחמה לנכס המשמש כמקום עסקו הקבוע של עוסק, ייתכנו מקרים שבהם תיפגע גם הפעילות העסקית של אותו עוסק במהלך תקופת שיקום הנזק. פגיעה זו בפעילות העסקית היא למעשה נזק עקיף הנובע מהנזק הישיר, ומוצעות במסגרת הפרק מספר הוראות בנוגע לנזק עקיף מהסוג האמור.

להגדרה "ניזוק" – מוצע להחריג מהסדר הפיצוי המוצע גופים שמתקצבים על ידי המדינה, במישרין או בעקיפין, וכן גופים שלממשלה בעלות מלאה או חלקית בהם, וזאת מתוך תפיסה שאלה נשענים בדרך זו אחרת על המדינה. כך גם מוצע להחריג מההגדרה חברות ממשלתיות ותאגידים סטוטוריים, לנוכח השוני בינן לבין חברות עסקיות רגילות בשל בעלות המדינה במניותיהן והתרומה שיש למעורבות הממשלה על פעילותן. עוד מוצע להחריג עסקים שבחינת זכאותם לפיצוי או חישוב סכום הפיצוי אינם אפשריים עקב אופי העסק, ושמשל סוג אופי זה הפגיעה בהם, בעקבות מלחמת חרבות ברזל, תהיה פחותה. כך, מוצע להחריג את מי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין שמהווה מלאי עסקי בידו או מי שבשנות המס 2024 או 2025 יותר מ-50% מהעבודות שביצע היו בפעילות של עבודה ממושכת, כגון מיזם בנייה או פרויקט דוגמת הפקת סרט, שביצע במשך למעלה משנה; כן מוצע להחריג מוסדות פיננסיים שונים.

עוד מוצע להחריג מהגדרת ניזוק כל עסק שדיווח לרשות המסים על סגירתו, עסק שהפסיק פעילותו או שקיימת אינדיקציה בדיווחי העסק בתקופה שקדמה לתקופה הקובעת לכך שהעסק לא פעיל - דיווח על מחזור עסקאות בסכום אפס בארבעת החודשים שקדמו לתקופה הקובעת לעניין פרק שמיני 3 או אי הגשת שניים מתוך שלושת הדוחות בחודשים נובמבר 2025, דצמבר 2025 וינואר 2026 אם היה חייב בהגשתם – זאת אלא אם הוכיח כי העסק היה פעיל. החרגה זו מוצעת כיוון שלעסקים אלו אין עוד הוצאות קבועות שהם משלמים, ואילו הסדר הפיזי נועד לפצות בשל הוצאות אלה. לבסוף, ובשונה ממתווה הפיזי לעסקים בחרבות ברזל, מוצע להחריג מי שעיסוקו בחקלאות. החרגה זו נובעת מכך שאופן חישוב הפיזי לפי נוסחת ההוצאות המזכות פחות מתאים לעוסקים בפעילות חקלאית. זאת במיוחד כאשר מדובר בפיזי בתקופת לחימה קצרה, בה הפגיעה בחקלאי, ככל שישנה, לא תתבטא בהכרח בירידת המחזורים באותה תקופה או בתקופה מסוימת אחרת.

להגדרות "שנת הבסיס", "השנה הקודמת" ו-"מחזור עסקאות בשנת הבסיס" – לפי המוצע, המונח השנה הקודמת משמש לצורך חישוב הממוצע החודשי של הוצאות העסק או ממוצע התשומות החודשיות של העסק, שמהווה בסיס לקביעת ההוצאות הקבועות של העוסק המזכות בפיזי. שנת הבסיס מתייחסת לשנת מס מסוימת, ומונח זה רלוונטי לצורך חישוב גודל העסק לצורך קביעת הפיזי המגיע לו. חישוב גודל העסק כאמור נעשה לפי הכפלה של הממוצע החודשי של עסקאות העסק בשנת הבסיס ב-12. יצוין כי לעניין עוסק הרשום במס ערך מוסף ברשות המיסים כאיחוד עוסקים, כהגדרתו בסעיף 56 לחוק מס ערך מוסף, או כשותפות, קרי עוסק המדווח על עסקאותיו במאוחד עם עוסק אחר, יתחשבו במחזור העסקאות המאוחד כמחזור העסקאות בשנת הבסיס. ככלל, מוצע לקבוע כי השנה הקודמת ושנת הבסיס עבור מירב הניזוקים תהא שנת 2025. עם זאת, לאור המצב הכלכלי החריג באותה השנה של עסקים המצויים באזור שנפגע בחודשים מרץ עד יוני 2025, מוצע לקבוע הוראות מיוחדות לעניין עסקים באזור זה אשר ייקחו בחשבון תקופות שלפני תחילת הלחימה. בכל החלופות נקבעו הוראות מיוחדות לגבי ניזוקים שפתחו את עסקם רק לאחר תחילת השנה הקודמת או שנת הבסיס, לפי העניין.

לסעיף 38לז המוצע מוצע לקבוע כי הפיזי יינתן לעסק אשר מחזור עסקאותיו עולה על 12,000 שקלים חדשים. זאת לנוכח פרופיל ההוצאות הקבועות של העסקים במחזורי עסקאות הנמוכים מ-12,000 שקלים חדשים והיקפן הזעיר. לצד זאת, מוצע להגביל את מתן הפיזי לעסקים שמחזור עסקאותיהם אינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים.

כדי למקד את הסיוע לעסקים שנפגעו באופן משמעותי, מותנה הפיזי בירידת מחזור עסקאות של למעלה מ-25% בתקופת הזכאות לעומת החודש המקביל בשנת הבסיס הקודמת. כמו כן, מוצע לקבוע שהירידה האמורה נוצרה כתוצאה מנזק עקיף שנגרם לניזוק בתקופה הקובעת. המשמעות של תנאי זה היא שעסק אשר לו ירידת מחזורים מסיבה אחרת שאינה קשורה למלחמה, לא יהיה זכאי לפיזי. כמו כן, אחד התנאים הוא כי העסק הגיש את הדוחות התקופתיים הנדרשים לצורך חישוב הפיזי וכי הוא מנהל את פנקסיו כנדרש בהתאם לדין.

מוצע לקבוע את סכום הפיזי שלו יהיה זכאי העסק, בהתאם לגובה מחזור עסקאותיו, כאשר עסק גדול יותר יקבל פיזי גדול יותר מכיוון שהוצאותיו הקבועות גדולות יותר. לעסקים מאוד קטנים יינתן מענק בגודל קבוע מכיוון שהתועלת התפעולית וקלות הגשת הבקשה חשובה יותר בעסקים אלה מאשר

קביעת פיצוי מדויק בהתאם לנתוני ההוצאות הפרטניים של כל עסק ועסק. על כן, בעסק שמחזור עסקאותיו עולה על 120,000 שקלים חדשים אך אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים מוצע לקבוע פיצוי בסכום קבוע (במדרגות כפי שמצוין בסעיף המוצע) אשר מוכפל ב"מקדם הנזק" אשר מוגדר בסעיף קטן (ה) המוצע. המקדם האמור, נועד להגדיל את גובה הפיצוי לניזוקים ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלהם גבוה ביחס לניזוקים ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלהם נמוך. לעוסקים פטורים ממס ערך מוסף (שמחזור עסקאותיהם לא עולה על 120,000 שקלים חדשים) מוצע לקבוע שיעור של פיצוי אחיד לפי גודל העסק בלא הכפלתו במקדם כאמור, וזאת מכיוון שעוסק כאמור מדווח על הכנסותיו רק פעם בשנה, ואין נתונים לגבי ירידת מחזור פעילותו בחודש מסוים.

לפי סעיף 38לז(א) המוצע, עסק שמחזור עסקאותיו עלה על 300,000 שקלים חדשים יקבל פיצוי בגובה "הוצאותיו המזכות" כפי שמפורט לעיל בדברי ההסבר להגדרה.

לסעיף 38לח המוצע מוצע להבהיר שניזוק שזכאי לקבל פיצויים בשל נזק עקיף שנגרם לו בתקופה הקובעת לפי פרק שמיני לחוק מס רכוש, יקבל את הפיצויים לפי הפרק השמיני לחוק מס רכוש או לפי פרק שמיני 3 המוצע, לפי בחירתו. הפיצויים לפי הפרק השמיני נקבעים בתקנות מס רכוש וקרבן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-1973, ותקנות הוראות שעה המתקנות אותן (בדברי ההסבר לסעיף זה – תקנות מס רכוש), על פי התקנות מתאפשר פיצוי מוגדל לניזוקים אשר נמצאים בישוב אשר מוגדר כישוב ספר. ייתכן מאוד שתקנות מס רכוש לא יקנו זכות לפיצויים בגין נזקים עקיפים שנגרמו בחודשים מרץ ואפריל 2026, אך מוצע להותיר את הסעיף המוצע כפי שהיה קבוע במתווי הפיצויים הקודמים למען השלמת התמונה. מכיוון שהיו במבצע הנוכחי נזקי מלחמה רבים מאוד מוצע להבהיר שההגבלה על כפל פיצוי נוגעת רק לפיצוי בשל נזק עקיף, אך אין מניעה לקבל פיצוי על נזק מלחמה לפי הפרק השמיני לחוק, ופיצוי על נזק עקיף לפי המתווה המוצע.

לסעיף 38לט המוצע מוצע לקבוע כי תביעה לפיצויים תוגש למנהל רשות המיסים באופן מקוון, בתקופה שמה-16 בחודש העוקב לתום תקופת הזכאות הרלוונטית עד תום 90 ימים מהמועד האמור. מוצע להסמיק את המנהל לדחות את מועד התחילה להגשת התביעה ב-15 יום אם מתקיימות סיבות שבשלן לא ניתן להגיש את התביעה בטופס מקוון החל מאותו מועד.

כמו כן מוצע לקבוע כי המנהל יוכל להאריך את התקופה המרבית בתקופה נוספת על תקופת ההארכה האמורה בסעיף קטן (א) המוצע, ובלבד ששך כל תקופות ההארכה לא יעלה על 180 ימים ושהארכה כללית, לכלל או לקבוצת עוסקים, תפורסם באתר האינטרנט של רשות המיסים.

נוסף על כך, מוצע לקבוע כי תביעה לקבלת פיצויים תוגש בטופס מקוון שקבע מנהל רשות המיסים ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת עמידתו של העוסק בתנאים לקבלת הפיצויים ולשם תשלומם.

לסעיף 38מ המוצע מוצע לקבוע שבהתאם לתביעה שתוגש ופרטיה, יקבע מנהל רשות המיסים, או מי שהוא הסמיק לשם כך לפי סמכותו בסעיף 64(ב) לחוק מס רכוש, בהחלטה מנומקת, את זכאות העוסק לפיצוי ואת סכום הפיצוי, בתוך שמונה חודשים ממועד הגשת התביעה, ואם ביקש מהעוסק פרטים נוספים – רשאי הוא להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות שלא יעלו יחד על 30 ימים. בנוסף, המנהל יוכל לתקן את קביעתו, בין ביוזמתו ובין לבקשת עוסק, אם התגלו עובדות חדשות או נמצא כי נפלה טעות בקביעתו בתוך 4 שנים מיום שניתנה. לפיכך, בקשות לתיקון טעות בשל עובדות חדשות או בשל טעות אחרת שבעובדה, יוגשו בראש ובראשונה לעיון חוזר של מנהל רשות המיסים.

לסעיף 38מא המוצע מוצע לקבוע כי הפיצוי ישולם בתוך 14 ימים מיום קביעת הזכאות. מוצע כי בהיעדר הודעה של המנהל על החלטתו בעניין זכאותו של עוסק לפיצויים בתוך 21 ימים מיום הגשת התביעה, תשולם לעוסק מקדמה בשיעור של 60% מסכום הפיצוי המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל. כמו כן, מוצע לקבוע, שאם לא הודיע המנהל לעוסק על החלטתו לפי סעיף 38מ בתוך 150 ימים מיום הגשת התביעה, תשולם לעוסק מקדמה נוספת בשיעור של 10% מסכום הפיצויים המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל. בדומה לפיצויים אחרים הניתנים לפי חוק מס רכוש, מוצע לקבוע שלסכום הפיצויים המשולמים לפי פרק זה ייוספו הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה לפיצויים עד יום התשלום.

לסעיף 38מב המוצע בדומה למתווה הפיצויים לחרבות ברזל, מוצע לקבוע כי לא ניתן יהיה להעביר, לשעבד או לעקל את זכותו של יחיד אשר מחזור עסקאותיו אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים לקבלת פיצוי לפי פרק שמיני 3 המוצע, למעט לצורך תשלום מזונות. מוצע להחיל הגבלה זאת הן על הפיצויים והן על מקדמה כאמור בסעיף 38מא המוצע אשר שולמו לחשבון הבנק של היחיד האמור, וזאת למשך 90 ימים מיום התשלום.

לסעיף 38מג המוצע על מנת למנוע מצב של פיצוי ביתר, מוצע כי במקרה שבו שולמו לניזוק פיצויים או מקדמה ביתר, יוחזר הסכום ששולם העולה על סכום הפיצויים להם זכאי הניזוק, וזאת תוך 90 ימים, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום ועד יום ההחזר. כמו כן, מוצע להחיל את פקודת המיסים (גבייה) על סכום היתר ועל הפרשי הצמדה והריבית האמורים, ולהחיל עליהם את הוראות חוק קיזוז מיסים, התש"ס-1980, כך שיראו אותם כאילו היו חוב מס.

לסעיף 38מד המוצע מוצע לקבוע כי אם שולם לניזוק פיצוי בסכום נמוך מהסכום שהוא זכאי לו, ישולם ההפרש בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה.

לסעיף 38מה המוצע מוצע להסמיך את מנהל רשות המיסים להטיל על עוסק שההפרש בין סכום הפיצוי שכלל בתביעתו לבין הסכום שהמנהל קבע שהוא זכאי לו עולה על 50% מסכום הפיצוי שתבע, קנס בשיעור של 25% מסכום ההפרש האמור, וזאת אם אותו עוסק לא הוכיח להנחת דעתו של המנהל שלא התרשל בעריכת התביעה. הוראה זו נועדה למזער הגשת תביעות סרק או תביעות בסכומים עודפים ודומה להוראה במתווי הפיצויים הקודמים.

נוסף על כך, מוצע לקבוע קנס מוגדל שיחול על עוסק שסכום ההפרש לגביו עולה על 15,000 שקלים חדשים וכן עולה על 50% מסכום הפיצויים שכלל בתביעה שהגיש, אם סכום ההפרש נובע מפעולה שנקבע לגביה בקביעה סופית כי היא מהווה עסקה מלאכותית או שהיא עסקה בדויה.

לסעיף 38מו המוצע בדומה לקבוע בחוקי מס שונים מוצע לקבוע כי מנהל רשות המיסים יוכל להתעלם מעסקה מלאכותית או בדויה שדווחה על ידי עוסק ושנועדה לצורך הגדלת סכום הפיצוי ללא טעם עסקי אמיתי. כך לדוגמה, אם עוסק דוחה קבלת תשלומים כדי להגדיל את שיעור ירידת המחזורים שלו בחודש שלגביו ניתן פיצוי לפי פרק שמיני 3 המוצע, מנהל רשות המיסים יוכל להתעלם מכך ולהתחשב בתשלומים כאילו התקבלו באותו החודש.

לסעיפים 38מז ו-38מח המוצעים מוצע לקבוע מנגנוני השגה על החלטת המנהל. כך, מי שרואה את עצמו נפגע מהחלטת מנהל רשות המיסים בנוגע לפיצויים לפי פרק שמיני 3 המוצע, יהיה רשאי להגיש, באמצעות טופס מקוון שייקבע, השגה לעובד רשות המיסים שהמנהל הסמיכו לשם כך, בתוך 60 ימים מיום קבלת ההחלטה.

מוצע כי החלטה בהשגה תהיה מנומקת ותינתן בכתב בתוך 8 חודשים מיום שנמסרה לו הודעת ההשגה, ושהמנהל יוכל להאריך תקופה זו לתקופה של עד שנה. אם לא ניתנה ההחלטה בהשגה במהלך התקופה האמורה, לרבות בתקופה שהוארכה, יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

עוד מוצע כי על החלטה בהשגה על הפיצוי לפי פרק שמיני 3 המוצע יהיה ניתן לערור לפני ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק תכנית הסיוע, בהתאם להוראות הקבועות בסעיף האמור ולתקנות שהותקנו לפיו. זאת, לנוכח העובדה כי הוועדה האמורה היא ערכאה משפטית קיימת שהוקמה לשם טיפול בעררים על מענק ההשתתפות בהוצאות קבועות שניתן לפי חוק תכנית הסיוע וגם בפיצויים לפי מתווי הפיצויים הקודמים, ומשכך צברה ניסיון בטיפול בעררים על החלטות בעניין תשלומים ששולמו על ידי רשות המיסים לזכאים בהתאם למנגנון הדומה למנגנון אשר קיים בפרק שמיני 3 המוצע.

לסעיף 38 מט המוצע סעיף 236 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] מאפשר לרואה חשבון כמשמעותו בחוק רואי חשבון, התשט"ו-1955, יחיד הראוי לערוך ביקורת על פנקסי אגודה שיתופית לפי סעיף 20 לפקודת האגודות השיתופיות, וליועץ מס מייצג כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005, לייצג נישומים. מוצע להחיל את הסעיף האמור לעניין רשות לייצג עוסק בהליכים לפי פרק שמיני 3 המוצע.

לסעיף 38 הנמוצע מוצע לקבוע הוראות הקבועות אופן חישוב מיוחד לעניין מי שהיה במילואים ומי שהיה בתקופת לידה והורות בתקופה שנלקחת בחשבון לצורך קביעת מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס.

לעניין עוסקת עצמאית שהייתה לה בתקופת הבסיס פעילות מופחתת בחודש שנלקח בחשבון לצורך חישוב מחזור העסקאות, שבו לא עבדה שבעה ימים או יותר בשל אחת העילות המנויות בסעיף 6 או 7 לחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954, מוצע לקבוע שיחושב מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס לפי ממוצע המחזורים בחודשים שבתקופה של 12 חודשים רצופים הקודמים לחודש הראשון שבו היה לה חודש של פעילות מופחתת, או בתקופת פעילותה של העוסקת בשנה הקודמת למעט החודשים בתקופה האמורה שבהם הייתה לה פעילות מופחתת כאמור לפי בחירת העובדת.

לעניין עוסק עצמאי שהייתה לו פעילות מופחתת בחודש בתקופה שנלקחת בחשבון לצורך חישוב מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס שבה לא עבד שבעה ימים או יותר בשל ימי שירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, מוצע לקבוע כי יחושב מחזור העסקאות בתקופת הבסיס לפי ממוצע המחזורים בתקופת פעילותו בתקופה הקודמת, למעט החודשים בתקופה האמורה שבהם שירת במילואים כאמור.

לסעיף 38 נא המוצע מוצע לקבוע מסלול פיצוי נוסף על המסלול האמור בסעיף 38 לזו אשר מטרתו לפצות בעד נזקים עקיפים שנגרמו בשל נזק ישיר לבית עסק בתקופה הקובעת. ניזוק שיוכל להיות זכאי לפיצוי לפי סעיף זה הוא ניזוק שנגרם לו נזק ישיר בעסקו הקבוע בתקופה הקובעת. תנאי נוסף הוא שהמנהל שוכנע כי בשל הנזק לא ניתן להשתמש בבית העסק בתקופה שתחילתה בתקופה הקובעת לעניין פרק שמיני 3 ומשכך לפחות עד יום ט"ו בתמוז התשפ"ו (30 ביוני 2026). כלומר, זכאות לפיצוי לפי סעיף זה תותנה בכך שבית העסק היה בלתי ניתן לשימוש במשך חודשיים לכל הפחות לאחר תום התקופה הקובעת לעניין פרק שמיני 3.

הפיצוי יינתן במספר פעימות בשל נזק עקיף שנגרם בתקופות נוספות של חודשיים. התקופות הנוספות

הן חודשים מאי ויוני 2026, יולי ואוגוסט 2026, וספטמבר ואוקטובר 2026.

הזכאות לפיצוי בכל פעימה תותנה בתנאים הקבועים לקבלת פיצוי לפי פרק שמיני 3 המוצע, והפיצוי יינתן לפי המתווה המוצע בפרק ובגובה הפיצוי הניתן בפרק (לרבות הדרישה לירידה בשיעור מחזור העסקאות, התקרות לפיצוי, והתנאים לעניין העסקים הזכאים בפיצוי).

נוסף על התנאים הקבועים בפרק, לעניין פיצוי בשל נזק עקיף בתקופות של יולי ואוגוסט, ושל ספטמבר ואוקטובר המנהל צריך להשתכנע כי מדובר בנזק עקיף מתמשך מהנזק הישיר, וכי לא היה ניתן להשתמש בבית העסק שניזוק בתקופה של 15 ימים בתקופה הנוספת, לפחות. כאמור לעיל, לעניין פיצוי לתקופה הנוספת של מאי ויוני, המנהל נדרש להשתכנע שלא ניתן להשתמש בבית העסק עד תום חודש יוני. כפועל יוצא, התקופה המזערית בגינה תיתכן זכאות לפיצוי היא חודשים מאי ויוני 2026 והתקופה המירבית היא חצי שנה, בפעילות של חודשיים, מחודש מאי ועד חודש אוקטובר 2026.

מוצע להסמיק את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע תיאומים הנדרשים לעניין סעיף זה. בין היתר, שר האוצר יקבע את ההתאמות הנדרשות לעניין תקופות הזכאות ותקופות הבסיס. **לסעיף 38 נב המוצע** מוצע לקבוע כי ניזוק שהוא יחיד, אשר נגרם לו נזק ישיר בתקופה הקובעת, יהיה זכאי לפיצוי נוסף על הפיצוי לו הוא זכאי לפי סעיף 38 המוצע, וזאת בעד כל תקופה נוספת שבה הוא זכאי לפיצוי לפי הסעיף האמור. מוצע כי סכום הפיצוי הנוסף יהיה שווה להכנסה החייבת מעסק בשנת הבסיס כשהיא מחולקת ב-6, ובלבד שהסכום האמור לא יעלה על 30 אלף שקלים חדשים, כשהוא מוכפל בשיעור הירידה במחזור העסקאות של הניזוק. עוד מוצע להחיל על פיצוי לפי סעיף זה את הוראות הסעיפים הפרוצדורליים להגשת התביעה הקבועים בפרק שמיני 3, בשינויים המחויבים.

לעניין סעיף זה, מוצע להגדיר "הכנסה חייבת" כהכנסה כהגדרתה בפקודת מס הכנסה לאחר הניכויים שהותרו ממנה ולפני הקיזוזים והפטורים, למעט רווח הון. כמו כן, מוצע להגדיר "הכנסה מעסק משנת הבסיס" כהכנסה המופקת ממקורות המנויים בסעיף 12(1) לפקודה, שעניינו הכנסה מעסק או ממשלח יד, או בסעיף 12(6) לפקודה, שעניינו הכנסה מדמי שכירות ורווחים אחרים שמקורם באחוזות בית או בקרקע, והכל בשנת הבסיס. הכנסה זו תכלול גם תשלומים המשתלמים לפי חוק הביטוח הלאומי בגין דמי לידה, גמלה לשמירת היריון ותגמול בעד ימי שירות מילואים, כשהם מחולקים במספר חודשי הפעילות בשנת הבסיס ומוכפלים ב-12.

לסעיף 38 נב המוצע בהמשך להסדרים שנקבעו לעיל לפיצוי מי שניזוק בנזק מלחמה בתקופה הקובעת לעניין פרק שמיני 3, מוצע לקבוע הסדר לפיצוי יחיד שאינו עוסק, אשר בבעלותו דירה שנגרם לה נזק מלחמה בתקופה הקובעת, בגין אובדן הכנסה משכר דירה. המונח "דירה" בסעיף זה מוגדר על דרך ההפניה להגדרה הקבועה בחוק המכר (דירות), התשל"ג-1973; הגדרה זו רחבה וכוללת חדר או מערכת חדרים שנועדו למגורים, לעסק או לכל צורך אחר, ועל כן היא חלה גם על נכסים שנועדו לשמש כמשרדים, חנויות וכיוצא באלו, ובלבד שהם בבעלות יחיד שאינו עוסק. מוצע כי יחיד כאמור יהיה זכאי לפיצוי בגובה שכר הדירה האחרון שקיבל מהשוכר בעד הדירה, וזאת בעד התקופה שבה לא ניתן להשתמש בדירה כתוצאה מהנזק (להלן – תקופת השיקום). הזכאות לפיצוי לפי סעיף זה מותנית בהתקיימותם של שלושה תנאים מצטברים: ראשית, כי הדירה הייתה מושכרת במועד קרות הנזק או בשלושת החודשים שקדמו לו; שנית, כי בשל נזק המלחמה לא ניתן להשתמש בדירה לתקופה של חודש ימים לפחות; ושלישית, כי הוכח למנהל שלא שולם שכר הדירה לבעלים בשל תקופת השיקום. גם סעיף זה מקביל לסעיף דומה שהיה קיים במתווה

הפיצויים במבצע עם כלביא.

לפסקה (3) סעיף 61 לחוק מס רכוש מסמיך את שר המשפטים להתקין תקנות בעניין נוהל וסדרי הדין של ועדות ערר לפי החוק. היות שבסעיפים 38מז המוצע ו-38מח המוצע, מוצע להסמיך את ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק תכנית הסיוע לדון בעררים על החלטות מנהל רשות המיסים לפי פרק שמיני 3 המוצע, מוצע לתקן, באופן זמני לתקופת הוראת השעה, את סעיף 61 האמור ולהבהיר כי סמכות השר הקבועה בו חלה רק על עררים המוגשים בגין החלטות שניתנו לפי פרק שמיני לחוק מס רכוש.

סעיף 2 מוצע להבהיר כי על אף שהתיקון המוצע בחוק מס רכוש, בסעיף 1 להצעת החוק, מוצע כהוראת שעה לתקופה מוגבלת, הרי שההסדר המעוגן בו ימשיך לחול לעניין כל מי שהגיש תביעה במהלך תקופת הוראת השעה.

סעיף 3 כאמור בדברי ההסבר לסעיפים 38מז המוצע ו-38מח המוצע, מוצע להסמיך את ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק תכנית הסיוע לדון בעררים שיוגשו על החלטות מנהל רשות המיסים לפי פרק שמיני 3 המוצע. בשל כך מוצע לערוך תיקון לתקופת הוראת השעה בפרט 28 בתוספת השנייה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, שיקבע כי על החלטת ועדת הערר בערר על החלטת מנהל רשות המיסים לפי פרק שמיני 3 המוצע יהיה ניתן לערער לבית המשפט לעניינים מינהליים, בדומה לקבוע כיום לעניין ערעור על החלטת ועדת ערר לפי חוק תוכנית הסיוע.

סעיף 4 מוצע לקבוע מענה משלים לסיוע שניתן לעסקים על פי הוראות החוק המוצע, כך שתינתן תמיכה למוסד ציבור, כהגדרתו בסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, שהכנסותיו, לרבות מתרומות, פחתו בשל מבצע "שאגת הארי". על פי המוצע, המענה יינתן כתמיכה לפי הוראות הסעיף האמור. עוד מוצע לקבוע כי לא יראו במתן התמיכה מכוח החוק המוצע משום כפל תמיכה ביחס למתן תמיכה מכוח כל מבחן אחר. הוראה דומה נקבעה בסעיף 10 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ה-2025, שנחקק כאמור בעקבות מבצע "עם כלביא".

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

טיוטת חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה) (סיוע לעסקים ולמוסדות ציבוריים), התשפ"ו-2026 - הסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

כפי שמפורט בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, ביום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026), החלה המערכה מול איראן, מבצע "שאגת הארי". בעקבות היציאה למבצע, מדינת ישראל התמודדה עם ירי טילי קרקע-קרקע וכלי טיס בלתי מאוישים בהיקפים גדולים וחריגים מאיראן ושלוחותיה אל עבר שטחי המדינה.

בשל האמור, הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה, שחל החל מיום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026) בשעה 08:10 למשך 48 שעות, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. ביום י"ב באדר התשפ"ו (1 במרץ 2026) הוארך המצב המיוחד בעורף עד ליום כ"ט באדר התשפ"ו (18 במרץ 2026). בהתאם לסעיף 9(א)(6) לאותו חוק, החליטה הממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שניתן ביום י"ג באדר התשפ"ו (2 במרץ 2026), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל.

בהמשך לכך, ונוכח האיומים שנוצרו בעקבות היציאה למבצע, קבע פיקוד העורף הנחיות מחמירות בשטחי מדינת ישראל כולה, אשר כללו איסור על התקהלויות בשטח פתוח ומתן שירותים, איסור פעילות במקומות עבודה למעט משק חיוני ואיסור על פעילויות חינוכיות. בהמשך, עדכן פיקוד העורף את הנחיותיו אך הותיר מגבלות משמעותיות על התקהלויות ומתן שירותים וכן על מסגרות חינוך. בשל הנחיות אלו, צומצמו השירותים והפעילות המסחרית במשק באופן משמעותי, והייתה נגישות מוגבלת לאזורים שונים במדינת ישראל.

הממשלה פועלת במגוון דרכים כדי לסייע לתושבים המושפעים מן הלחימה באופן ישיר ועקיף, ובין השאר, פועלת כדי לתת פיצוי לעסקים שנפגעו כתוצאה מהמצב המיוחד ופיצוי לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל המצב המיוחד.

על רקע זה, ובדומה למתווה שניתן בתחילת מלחמת חרבות ברזל ובמבצע "עם כלביא", מוצע לתקן את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן - חוק מס רכוש), ולקבוע בו מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים, אשר כושר השרידות שלהם נמוך מלכתחילה, להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר. בנוסף, בשל ההיקף הרחב של הנזקים הישירים שנגרמו לעסקים קטנים ובינוניים בכל רחבי הארץ כתוצאה מההשלכות של המבצע, מוצע לקבוע מסלול נוסף לפיצוי בעד נזקים עקיפים עבור עסקים שנגרם להם נזק ישיר בתקופת המבצע (פגיעה ישירה בגופו של הנכס המשמש את העסק כפי שיפורט להלן).

בתחילת מלחמת חרבות ברזל נקבע, בסעיף 1 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר, אשר היווה סיוע כולל לעסקים בעד השתתפות בנזק הכלכלי שנגרם להם כתוצאה מהמלחמה. בהמשך לכך, ביוני 2025, במבצע "עם כלביא", בסעיף 1 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ה-2025, נקבע מתווה סיוע דומה אשר נועד לפצות ניזוקים שנפגעו באותה התקופה (להלן - מתווי הפיצויים הקודמים).

התיקון המוצע מבוסס על העקרונות שעמדו בבסיס מתווי הפיצויים הקודמים, תוך התאמה למצב המיוחד בעורף בעקבות המערכה הנוכחית. בהתאם למוצע, ניזוק שנפגע כתוצאה מפעולות הלחימה והשלכותיהן על העורף, יהיה זכאי לפיצוי אשר יותאם לשיעור הפגיעה שלו, והוא יחושב על פי היקף הירידה במחזור שלו, גובה ההוצאות הקבועות שלו ושכר העובדים אשר להם הוא שילם במהלך התקופה הקובעת.

בדומה למתווי הפיצויים הקודמים, מוצע לקבוע את מתווה הפיצוי בתוך חוק מס רכוש, אשר עוסק, בחלקו, במתן פיצויים לניזוקים שנפגעו כתוצאה מפעולות מלחמה ומעשי איבה בשל נזק מלחמה ונזק עקיף (כהגדרתם בסעיף 35 לחוק מס רכוש). יובהר כי הפיצויים שיינתנו לפי הסדר זה יחולקו מתוך הכספים שבקרבן הפיצויים הקבועה בחוק מס רכוש.

כמו כן, בדומה למתווי הפיצויים הקודמים, מוצע למקד את הפיצוי לעסקים בעלי כושר שרידות נמוך מלכתחילה, שההשפעה הכלכלית של הלחימה, מטבע הדברים, קשה יותר עבורם. לבסוף, בדומה למתווי הפיצויים הקודמים לא מוצע להתנות את מתן הפיצויים בתשלום שכר העבודה לעובדים אשר נעדרו מעבודתם בשל המצב הבטחוני (וזאת בשונה מהפרקטיקה הנהוגה בהוראות השעה לפיצוי עסקים בישובי ספר לפי תקנות מס רכוש וקרבן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-1973). עם זאת, בדומה למתווה הפיצוי שנקבע בחודש מאי האחרון בעקבות מבצע "עם כלביא", מוצע לקבוע כי כתנאי לקבלת הפיצוי בשל עובד מסוים, המעסיק לא ינכה ימי חופשה ממכסת ימי החופשה הצבורים של העובד בשל היעדרותו בתקופה הקובעת.

יצוין כי קבוצת הזכאים למענק הסיוע בהתאם להצעת חוק זו חורגת מזו אשר מקובל להתייחס אליה במערכת המס כאל עסק קטן ובינוני, ואולם נשמר העיקרון, כפי שהיה במתווי הפיצויים הקודמים ובחוקי הקורונה, שלפיו תחול מגבלה על הזכאות בהתאם לגודלו של העסק, וזאת בשל התכלית שצוינה לעיל.

בנוסף, בשל היקף הנזקים הישירים הגדול שאירע כתוצאה ממערכה זו, מוצע לקבוע מסלול פיצוי ייעודי שמטרתו לפצות בעד נזק עקיף שנגרם כתוצאה מנזק מלחמה לגופו של נכס ששימש כמקום עסקו הקבוע של עוסק בתקופה הקובעת. בדומה למתווה שנחקק במבצע "עם כלביא", יינתן פיצוי בגין אובדן הכנסה חייבת שנוצר עקב הפגיעה בנכס. במסגרת מסלול זה, תתאפשר הגדלת "התקופה הקובעת" בשלוש תקופות נוספות באופן שישקף נאמנה את הפגיעה הממושכת בפעילות העסקית בנכס. הפיצוי האמור יינתן ככל שהוכח קשר סיבתי בין הנזק לגופו של הנכס לבין הפגיעה בהכנסות העסק.

בנוסף, נקבע פיצוי נפרד בעד אובדן שכר דירה בשל נזק מלחמה בתקופה הקובעת בגין הפסד הכנסות השכירות בתקופה שבה לא ניתן היה להשתמש בו.

בשל חוסר הוודאות בנוגע למשך המערכה הצבאית והיקף השפעתה, הוגדרה "התקופה הקובעת" כתקופה דו-חודשית הכוללת את החודשים מרץ ואפריל 2026. הגדרה זו מבוססת על ההנחה כי הלחימה עלולה להימשך לתוך חודש אפריל ולפגוע בפעילות המשק באופן המצדיק מתן פיצוי.

עם זאת, ככל שבמהלך הליכי החקיקה יוצגו נתונים המעידים כי הפעילות הכלכלית בחודש אפריל לא נפגעה באופן משמעותי, תקוצר התקופה לחודש מרץ בלבד. במקרה כזה, יבוצעו ההתאמות הנדרשות בנוסחת הפיצוי ובסכומי התקרה, בהתאם למתווי סיוע קודמים שחלו על חודש זכאות יחיד.

יצוין כי על אף שהמערכה החלה ביום י"א באדר התשפ"ו (28 בפברואר 2026), תקופת הזכאות נקבעה החל מחודש מרץ, זאת, בשים לב לכך שמנגנון הפיצוי מושתת על דיווחים חודשיים מלאים והשפעתו של יום פעילות בודד בחודש פברואר אינה מצדיקה פיצוי על החודש במלואו.

בשל היקף הפיצויים, מוצע לקבוע כי גובה ההוצאות המזכות שעבורן ניתן לקבל פיצוי יוגבל, בהתאם לגודל העסק ומחזור עסקאותיו השנתי. כך, לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי אינו עולה על 100 מיליון שקלים חדשים שיעור הפיצוי יוגבל ל-1.2 מיליון שקלים חדשים, ושיעור זה יעלה באופן ליניארי בהתאם לגובה מחזור עסקאותיו של העסק, עד שיגיע לניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי עולה על 300 מיליון שקלים חדשים אשר יקבל את הסכום המרבי של 2.4 מיליון שקלים חדשים. ניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי עולה על 400 מיליון שקלים חדשים לא יהיה זכאי לפיצוי מכיוון שההערכה היא שעסקים גדולים כאלה הם עמידים יותר לטלטלות כלכליות ויוכלו להמשיך להתקיים גם אל מול ירידת הפעילות כתוצאה מהמלחמה. יצוין, שהשינוי בסכומים ממתווי הפיצויים הקודמים נובע מכך שהפיצוי המוצע ניתן בשל תקופה של חודשיים.

כמו כן, בשל הצורך לתת וודאות לעסקים בדבר הפיצוי שיהיו זכאים לו ולקדם בהתאם את ההצעה בהקדם האפשרי, מוצע להסמיך את ועדת שרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת ממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת. וכן, בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת, להקדים את הדיון בהצעת החוק, וכן, בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת, להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

יצוין כי בשל לוח הזמנים והרצון לקדם את טיוטת החוק בהקדם האפשרי, מובאת טיוטת החוק לדיון בממשלה קודם למועד האחרון להערות הציבור. עם זאת הערות הציבור המהותיות יובאו בפני ועדת השרים לענייני חקיקה שתתקיים לאחר המועד האחרון כאמור. כמו כן, אם יהיו בטיוטת החוק שינויים מהותיים בעקבות הערות הציבור שיתקבלו, יובאו שינויים אלו בשנית לאישורה של הממשלה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

לפי המוצע, ובדומה למתווי הקודמים, עסק שמחזורו השנתי גבוה מ-400 מיליון שקלים חדשים בשנה, לא יהיה זכאי לפיצוי כלל. בנוסף, גובה הפיצוי נקבע בהתאם לגודל המחזור של העוסק, כאשר עד לסף של 400 המיליון כאמור, גדל המענק אשר ניתן לעסקים.

מיקוד המענק לעוסקים בעלי מחזור עסקאות נמוך נעשה כבר בעבר בחקיקות בדבר מענקים אשר ניתנו על רקע התפשטות נגיף הקורונה החדש וכן במתווי הפיצויים הקודמים. מיקוד המענק כאמור הוצע מתוך ההנחה שקיימת התאמה במרבית המקרים בין מחזור העסקאות של עסק לכושר השרידות שלו, כך שככל שמחזור העסקאות של עסק קטן יותר, כך פוחת כושר השרידות שלו. זאת, בין היתר, על רקע נגישות נמוכה יותר של עסקים כאמור לאשראי, היקף ההשפעה הרחב של הנטל הרגולטורי עליהם, זמינות כוח אדם נמוכה וכדומה. לעסקים בעלי מחזור עסקאות נמוך חשיבות גדולה לכלכלה ולתעסוקה, כפי שמשתקף מהצעדים שנוקטת הממשלה, מעת לעת, לעידודם ולסיוע עבורם ועל כן מוצע לסייע לאותם עוסקים.

לזאת מצטרף השיקול התקציבי במסגרתו נקבעת מערכת העדיפויות, כך שהסיוע יינתן באופן ישיר בצורה הראויה ביותר את תכלית הסיוע מתוך התקציב הקיים. בעניינו, תכלית הפיצוי היא לסייע לעוסקים בעלי כושר

השרידות הנמוך ביותר, תוך קביעת מודל נורמטיבי יעיל ופשוט ליישום במידת האפשר.

בהתאם לכך, הגבלת מחזור העסקאות ממקדת את המענק לעוסקים שבעיקר זקוקים לו (ראו לעניין זה: בג"ץ 5984/20 המון-ווליום בע"מ ואח' נ' ממשלת ישראל פס' 4-5 (פורסם בנבו, 3.11.2020) (להלן – **עניין המון ווליום**); בג"ץ 7871/07 רפאל רשות לפיתוח אמצעי לחימה בע"מ נ' שר האוצר (פורסם בנבו, 6.2.2011).

עם זאת, ברי כי הנחה זו אינה תקפה בכל המקרים, וייתכנו מקרים שבהם גודל המחזור אינו משקף את יכולת השרידות של העסק. בנוסף, בשל העובדה שהמענק שניתן גדל בהתאם למחזורו של העסק באופן הדרגתי, נוצר מצב שבו הפער בין עוסק שמחזורו מעל 300 מיליון אך פחות מ-400 מיליון, לבין עוסק שמחזורו גבוה יותר מ-400 מיליון הוא הגבוה ביותר. כך, עוסק שמחזורו 399 מיליון שקלים חדשים יכול לקבל פיצוי בגובה של 1.2 מיליון שקלים חדשים ואילו עוסק שמחזורו קצת יותר גבוה, לא יהיה זכאי לקבל פיצוי כלל.

הצבת סף של מחזור עסקאות של עסק כתנאי לקבלת פיצוי כרוכה מטבעה במימד שרירותי. הפיצוי המוצע עניינו במודל נורמטיבי שחל על כלל העוסקים במשק ובמסגרתו נקבעים תנאי הזכאות בהתאם לתכליות מתן הפיצוי. בענייננו, מטרת הפיצוי היא לסייע ולפצות את אותם עוסקים שפעילותם הכלכלית נפגעה באופן משמעותי כתוצאה מההשלכות של המלחמה, ובהתחשב במגבלות התקציביות. בשל מגבלות אלה, נקבע פיצוי חלקי לאילו הנזקקים לו יותר בכדי להמשיך את הפעילות העסקית שלהם. השאלה המהותית בעניין זה היא האם התנאי משרת בעיקרו את תכלית הנורמה הרלוונטית, (ראו לעניין זה את פס' 5-6 לעניין המון ווליום). בהתאם לכך, כפי שפורט לעיל, מיקוד המענק לעוסקים שאינם בעלי מחזור עסקאות גבוה משרת את תכלית הפיצוי החלקי, נוכח היותם של עוסקים אלה בעלי כושר שרידות נמוך. כמו כן, הרף המוצע של 400 מיליון שקלים חדשים הוא רף ידוע ומוכר מחקיקות הקורונה. על כן, על אף שאין הצדקה ספציפית לקביעת הרף כפי שנקבע, בשים לב למגבלת התקציב הקיימת ולצורך לקביעת הרף של מחזור עסקאות בסף מסוים, הרי שקושי זה אינו עולה לכדי מניעה משפטית.

באשר להחרגה מתנאי הזכאות לקבלת הפיצוי של גופים אשר מזוהים באופן מלא עם המדינה או שנתמכים על ידה, במישרין או בעקיפין, וכן גופים שלממשלה בעלות מלאה או חלקית עליהם – גופים אלה נשענים בדרך זו או אחרת על המדינה ואינם מתמודדים בעצמם עם כוחות השוק. כמו כן, הם נהנים מתמיכה מכספי ציבור, או שהם מצויים, בין במישרין ובין בעקיפין, תחת חסותה של המדינה ולחלופין, המדינה מעורבת במישרין או בעקיפין בהנהלתם או בהכוונת פעילותם ובפיקוח עליהם. קשר זה מוסיף מימד של איתנות לאותם גופים ואפשר אף שמעניק להם רשת ביטחון מסוימת מפני הידרדרות כלכלית בעת משבר. כך גם, לעניין חברות ממשלתיות, הרי שקיים שוני בין חברות ממשלתיות לחברות עסקיות רגילות בשל בעלות המדינה במניותיהן ובשל מעורבות הממשלה בפעילותן. נוכח זאת, אופיים של גופים אלה כגופים בעלי אופי ציבורי או מעין ציבורי, מעורבות הממשלה בהנהלתם או הסתייעותם במידה זו או אחרת בכספי ציבור, יוצרים שוני שמצדיק את החרגתם מקבלת המענק.

בנוסף הוחרגו מתנאי הזכאות מוסדות פיננסיים כדוגמת בנקים וחברות ביטוח, ומי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין, המהווה מלאי עסקי בידו וזאת מתוך הנחה שירידה במחזור העסקאות של עוסקים מסוג זה אינה מהווה אינדיקציה להפסדים.

יצוין בהקשר זה כי החרגת גופים אלה נעשתה בהמשך להחרגתם ממענק השתתפות במתווי פיצויים קודמים, ממענקי הקורונה וממתווה הפיצויים שנקבע בחברות ברזל.

לבסוף, ובשונה ממתווה הפיצוי לעוסקים בתחילת מלחמת חרבות ברזל, אבל כפי שהיה במתווה הפיצויים לאחר מבצע עם כלביא, מוצע להחריג מי שעיסוקו בחקלאות. החרגה זו נובעת מכך שאופן חישוב הפיצוי לפי נוסחת ההוצאות המזכות פחות מתאים לעוסקים בפעילות חקלאית. זאת במיוחד כאשר מדובר בפיצוי בתקופת לחימה

קצרה, בה הפגיעה בחקלאי, ככל שישנה, לא תתבטא בהכרח בירידת המחזורים באותה תקופה או בתקופה מסוימת אחרת.

באשר להגדרה של מחזור העסקאות בתקופת הבסיס – מוצע לבחון את ירידת המחזורים של עסק בתקופת הזכאות לצורך זכאותו למענק ביחס לחודשים המקבילים בשנה הקודמת. בהמשך למודל אשר נקבע בחוקי הקורונה ובמתווי פיצויים בעבר.

בדומה למתווי הפיצויים הקודמים, הפיצוי המוצע אינו מפצה את המעסיק ב-100% מעלות השכר של העובד אשר לא הגיע לעבודה בשל המצב הבטחוני, בניגוד למתווי קודמים. כאמור, מכיוון שמדובר בנזקים בכל הארץ, ובהתחשב בהשלכות תקציביות, לא מוצע לתת פיצוי מלא לניזוקים. זאת שכן, אין חובה על המדינה לפצות את כל הפגיעות שנגרמו מהלחימה ב-100%, ומדובר בשאלה של מדיניות אשר מסורה לקובעי המדיניות. באופן דומה, על אף שהמערכה החלה ביום 28 בפברואר 2026, הוחלט כי 'התקופה הקובעת השנייה' תחל בחודש מרץ 2026. קביעה זו נובעת מהעובדה שמנגנון הפיצוי מושתת על בחינת מחזורי עסקאות בחודשים קלנדריים מלאים; לפיכך, נזק עקיף שנגרם בגין יום פעילות בודד בסוף חודש פברואר אינו מצדיק את המורכבות התפעולית והבירוקרטית הכרוכה ביצירת מסלול פיצוי נפרד עבור חודש זה, כלל זה גם משתלב עם התנאי לקבלת הפיצוי של ירידה של 25% במחזור העסקאות על פני חודשיים (וירידה של יום בודד לא יכולה להביא לירידה גבוהה כל כך).

לבסוף, ביחס להצעה לקביעת מסלול פיצוי נוסף אשר מטרתו לפצות בעד נזקים עקיפים שנגרמו בשל נזק מלחמה שנגרם לגופו של נכס ששימש כמקום עסקו הקבוע של עוסק בתקופה הקובעת. בהתאם להצעה, יינתן פיצוי בשל הנזק העקיף רק לגבי חלק מהעסקים שנפגעו בנזק ישיר. הפיצוי יינתן רק למי שלא היה ביכולתו להשתמש במקום עסקו לתקופה של יותר מחודשיים לפחות, ואילו ניזוקים שהנזק הישיר גרם להם לפגיעה פחות חמורה לא יהיו זכאים כלל. כמו כן, הפיצוי יינתן רק בשל נזקים שאירעו בתקופה של חצי שנה לאחר קרות הנזק הישיר, אפילו אם הניזוק לא יכול היה לשוב לעסקו לתקופה ארוכה יותר. לבסוף, גם בהקשר זה, הפיצוי אינו מפצה את הניזוק ב-100% מנזקו העקיף.

עם זאת, גם בהקשר זה אין הכרח לפצות את הניזוק ב-100% מהנזק, והבחירה לפצות את הניזוקים שניזוקו בצורה הכי חמורה היא בחירה סבירה. המתווה המוצע גם מתבסס על המתווה שקודם בעקבות הנזקים הישירים במבצע עם כלביא, אשר לא עלו לגביו טענות. על כן, גם בכך אין קושי משפטי.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בכפוף לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לקבלת החלטת הממשלה.

חתימה

היועץ המשפטי של משרד האוצר
תפקיד

דודי קופל
שם